

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**YAYGIN EĞİTİM KURUMLARINDAKİ ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERİN
UZAKTAN EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: KOMEK ÖRNEĞİ**

Emet ŞAHİN
ORCID: 0000-0002-8579-8095

Danışman
Prof. Dr. Ertuğrul USTA
ORCID: 0000-0002-9482-5729

Konya – 2023

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitim sürecimde ve bu çalışmanın ortaya çıkmasında bana rehberlik eden danışmanım Prof. Dr. Ertuğrul USTA'ya teşekkür ve saygılarımı sunarım. Tez hazırlama sürecimde çalışmama katkı sağlayan öğretmen arkadaşlarıma ve öğrencilerimize teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimime başlama kararımı destekleyen ve her an yanımda olan sevgili eşim Ercan ŞAHİN'e çok teşekkür ederim. Hayatımın her anında her zaman bana en büyük desteği veren canım annem Medine Aktaş'a ve canım babam Hüseyin Aktaş'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Ve son olarak eğitimlerime katılırken ve seminerimi verirken karnımda büyüyen, tez önerimi yazarken ayağымda sallayıp uyuttuğum, tez çalışmamı yaparken konuşmaları ve gülüşüyle bana güç veren canım kızım Yazgı'ma çok teşekkür ederim.

Emet ŞAHİN
Ağustos 2023

İÇİNDEKİLER

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	vi
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vii
ÖZET	ix
ABSTRACT	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Sayıltı.....	5
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar	5
2. ALAN YAZIN (İLGİLİ ARAŞTIRMALAR)	6
2.1. Eğitim	9
2.2. Eğitim Türleri	10
2.2.1. Örgün Eğitim.....	10
2.2.2. Yaygın Eğitim	11
2.2.3. Yaygın Eğitim Kurumları.....	12
2.3. Uzaktan Eğitim.....	14
2.3.1. Uzaktan Eğitimin Özellikleri.....	14
2.3.2. Uzaktan Eğitimin Yararları ve Sınırlılıkları.....	15
2.4. KOMEK Uzaktan Eğitim (KUZEM)	15
3. YÖNTEM	17
3.1. Araştırmanın Modeli	17
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	17
3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri.....	18
3.4. Verilerin Çözümlemesi.....	19
4. BULGULAR	19
4.1. Öğretmenlere Yönelik Nitel Bulgular	19
4.1.1. Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Karşılaştırıldığında Avantajlarına Dair Bulgular	19
4.1.2. Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Karşılaştırıldığında Dezavantajlarına Dair Bulgular	22
4.1.3. Uzaktan Eğitime Hangi Araçla Katılım Sağlandığına Dair Bulgular	24
4.1.4. Uzaktan Eğitimde Ders Kazanımlarını Edindiklerine Dair Bulgular.....	25
4.1.5. Uzaktan Eğitimde Yaşanan Sıkıntılara Yönelik Önerilere Dair Bulgular	26
4.2. Öğrencilere Yönelik Nitel Bulgular	28

4.2.1. Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Karşılaştırıldığında Avantajlarına Dair Bulgular	28
4.2.2. Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Karşılaştırıldığında Dezavantajlarına Dair Bulgular	29
4.2.3. Uzaktan Eğitime Hangi Araçla Katılım Sağlandığına Dair Bulgular	31
4.2.4. Uzaktan Eğitimde Ders Kazanımlarını Edindiklerine Dair Bulgular.....	32
4.2.5. Uzaktan Eğitimde Yaşanan Sıkıntılara Yönelik Önerilere Dair Bulgular.....	33
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	35
5.1. Öğretmenlerin Belirtmiş Olduğu Görüşlere Göre Tartışma ve Sonuç	35
5.3. Öğrencilerin Belirtmiş Olduğu Görüşlere Göre Tartışma ve Sonuçlar	38
5.3. Öneriler.....	41
KAYNAKLAR.....	42
EK-1.....	50
EK-2.....	51

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1. Formal ve İnfomal Eğitim Arasındaki Farklar.....	10
Tablo 2.2. Örgün ve Yaygın Eğitim Arasındaki Farklar	12
Tablo 2.3. KUZEM Öğretmen ve Öğrenci Sayıları.....	16
Tablo 3.1. Katılımcı Öğretmenlere İlişkin Demografik Bilgiler	17
Tablo 3.2. Katılımcı Öğrencilere İlişkin Demografik Bilgiler	18
Tablo 4.1.1. Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Karşılaştırıldığında Avantajlarına Dair Algılar.....	20
Tablo 4.1.2. Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Karşılaştırıldığında Dezavantajlarına Dair Algılar.....	22
Tablo 4.1.3. Uzaktan Eğitimde Kullanılan İletişim Araçlarına Dair Algılar	24
Tablo 4.1.4. Uzaktan Eğitimde Öğretmenlerin Ders Kazanımlarına Dair Algılar	25
Tablo 4.1.5. Uzaktan Eğitimde Yaşanan Sıkıntılara Yönelik Öneriler	26
Tablo 4.2.1. Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Karşılaştırıldığında Avantajlarına Dair Algılar.....	28
Tablo 4.2.2. Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Karşılaştırıldığında Dezavantajlarına Dair Algılar.....	30
Tablo 4.2.3. Uzaktan Eğitimde Kullanılan İletişim Araçlarına Dair Algılar	31
Tablo 4.2.4. Uzaktan Eğitimde Öğretmenlerin Ders Kazanımlarına Dair Algıları.....	32
Tablo 4.2.5. Uzaktan Eğitimde Yaşanan Sıkıntılara Yönelik Önerileri	34

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Yaygın Eğitim Kurumlarındaki Öğretmen ve Öğrencilerin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri: KOMEK Örneği başlıklı tez çalışmamın toplam **61** sayfalık kısmına ilişkin, 14/08/2023 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%19** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dâhil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

15/08/2023

Emet ŞAHİN

Prof. Dr. Ertuğrul USTA

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

15/08/2023

Emet ŞAHİN

SİMGELER VE KISALTMALAR

Kısaltmalar

KOMEK: Konya Meslek Edindirme Kursları

UE: Uzaktan Eğitim

KUZEM: KOMEK Uzaktan Eğitim Merkezi

Ö: Öğretmen

Öğr: Öğrenci

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

YAYGIN EĞİTİM KURUMLARINDAKİ ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİLERİN UZAKTAN EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: KOMEK ÖRNEĞİ

Emet ŞAHİN

Bu araştırmanın amacı, yaygın eğitim kurumlarında uzaktan eğitim hizmeti veren öğretmenlerin ve uzaktan eğitime katılan öğrencilerin, uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma KOMEK bünyesinde öğretmen ve öğrencilerin, uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin belirlenmesi; mevcut durum analizinin yapılması amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama yöntemi kullanılarak elde edilen bulgular düzenlenip yorumlanmış bir biçimde sunulmuştur. Araştırma 2022-2023 eğitim öğretim yılında Konya Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları Uzaktan Eğitim Merkezinde (KUZEM) görevli 25 öğretmen ve eğitime katılan 25 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir.

Araştırma sonucu elde edilen verilere dayalı olarak ana başlıklar belirlenmiş ve bu ana başlıklar hakkında yorumlar yapılmıştır. Bulguları desteklemek amacı ile öğretmen ve öğrenci cevapları aynen verilmiştir. Uzaktan eğitimde görev alan öğretmenlere uzaktan eğitimin avantaj ve dezavantajlarına yönelik düşünceleri sorulmuş; zaman, mekân tasarrufu, olağanüstü durumlarda eğitime devam etme, derslerin kaydedilip sonra bu videoların tekrar izlenebilme olanağı gibi avantajlarının olması bunun yanı sıra internet bağlantı sorunları, derste aktif katılımın sağlanamaması, sosyalleşme konusunda sıkıntıların yaşanması gibi dezavantajlarının olduğu kanısına varılmıştır. Öğretmenlere uzaktan eğitim sistemine katılırken kullanılan teknolojik cihazlar sorulduğunda, ağırlıklı olarak bilgisayar cihazı cevabı alınmıştır. Telefon ve tablet de yöneltilen bu soruya verilen cevaplar arasındadır. Ders kazanımlarının tam anlamıyla edinilmesine ilişkin sorulara hem evet hem de hayır cevapları verilmiştir. Son olarak katılımcılardan uzaktan eğitimde karşılaşılan problemlere yönelik önerileri istenmiştir. İnternet alt yapısının güçlendirilmesi, derse katılımın denetlenmesi için bir program geliştirilmesi, teknolojik bilgi ve araç ihtiyacının giderilmesi, uzaktan eğitime yönelik ders programlarının ve materyallerinin geliştirilmesi bu öneriler arasındadır.

Uzaktan eğitim öğrencilerine, aldıkları eğitimin avantaj ve dezavantajlarına yönelik düşünceleri sorulmuş; zaman, mekân tasarrufu, esnek bir ortamda ve şekilde derslere katılabilmek, derslerin kaydedilip sonra bu videoların tekrar izlenebilme olanağına sahip olması avantajlar arasında sıralanmıştır. Öğrencilerin verdiği cevaplar doğrultusunda; internet bağlantı sorunu, dikkat dağınıklığı, sürekli ekrana maruz kalma ve uygulamalı derslerdeki yetersizlik gibi dezavantajlarının olduğu kanısına varılmıştır. Öğrencilere uzaktan eğitim sistemine katılırken kullanılan teknolojik cihazlar sorulduğunda, ağırlık olarak, telefon cihazı cevabı alınmıştır. Bilgisayar ve tablet de yöneltilen bu soruya verilen cevaplar arasındadır. Ders kazanımlarının edinilmesine yönelik soruya ise hem evet hem de hayır cevapları verilmiştir. Son olarak uzaktan eğitimde karşılaşılan problemlere yönelik öğrenci önerileri istenmiştir. İnternet alt yapısının güçlendirilmesi, öğretmen kalitesinin artırılması, teknolojik bilgi ve araç ihtiyacının giderilmesi, uzaktan eğitime yönelik ders programlarının ve materyallerinin geliştirilmesi gibi önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yaygın Eğitim, Uzaktan Eğitim, Uzaktan Eğitime İlişkin Görüş

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Computer Education and Instructional Technology
Computer Education and Instruction Technology Program
Master Thesis

VIEWS OF TEACHERS AND STUDENTS IN NON FORMAL EDUCATION THE EXAMPLE OF KOMEK

Emet ŞAHİN

The aim of this research is to reveal the views of distance education teachers and distance education students in non-formal education institutions. The research was presented in an organized and interpreted form by using the descriptive survey method, one of the qualitative research methods, in order to determine the views of the teachers and students who receive education at KOMEK on distance education and to analyze the current situation. The research was carried out with the participation of 25 teachers and 25 students who received training at the Konya Metropolitan Municipality Vocational Training Courses Distance Education Center in the 2022-2023 academic year.

Based on the data obtained as a result of the research, the main headings were determined and comments were made on these main headings. In order to support the findings, the answers of the teachers and students were given exactly. The teachers who teach in distance education were asked about their advantages and disadvantages; It has been concluded that there are advantages such as saving time, space, continuing education in extraordinary situations, the possibility of recording the lessons and watching these videos again, as well as disadvantages such as internet connection problem, active participation in the lesson, difficulties in socialization. When the teachers were asked about the technological devices used while participating in the distance education system, the answer was mainly computer device. Phone and tablet are among the answers given to this question. When asked whether the course outcomes could be fully gained, both yes and no answers were given. Finally, suggestions were asked for the problems encountered in distance education. Among these suggestions are strengthening the internet infrastructure, developing a program to monitor attendance, meeting the need for technological information and tools, and developing course programs and materials for distance education.

Students were asked for their opinions on the advantages and disadvantages of distance education; It has been concluded that there are advantages such as saving time and space, continuing the lessons in a flexible environment and way, recording the lessons and watching these videos again later, but there are disadvantages such as internet connection problems, distraction, constant exposure to the screen. When students were asked about the technological devices used while participating in the education system, the answer was mostly remote telephone devices. Computers and tablets were among the answers given to this question. When asked whether the course outcomes were fully achieved or not, both yes and no answers were given. Finally, suggestions were asked for the problems encountered in distance education. Suggestions were made such as strengthening the internet infrastructure, increasing the quality of teachers, meeting the need for technological information and tools, and developing course programs and materials for distance education.

Keywords: General Education, Distance Learning, Opinion on Distance Education

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

İnsanoğlunun ateşten yararlanmaya ve toprağı işlemeye başladığı günden itibaren inanılmaz şekilde gelişen teknoloji günümüzde yaşamın vazgeçilmez parçası haline almıştır (Bacanak, Karamustafaoğlu ve Köse, 2003). Teknolojide yaşanan bu gelişmeler, eğitim sektörünü de etkileyerek eğitimin yeniden yapılandırılması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır (Erfidan, 2019). Çoban (2021) sosyal, politik, ekonomik ve teknolojik alanda yaşanan değişiklik ve gelişmelerin dünya genelinde eğitime yüklenen anlamı, okulun işlevlerini ve eğitimin şeklini değiştirdiğinden söz etmiştir.

Bilimsel gelişmelerle beraber yaşanan teknolojik gelişmeler, fertlerin ve toplumların yaşam şeklinde büyük değişimlere sebep olmuştur (Demirel, 2010). Çağın savunma ve sanayi gibi alanlarda öne çıkan dijital araçları, eğitim ve öğretim süreciyle de bütünleştirilmeye çalışılmaktadır (Ilic, 2020). Bu gelişmelerle birlikte temeli geleneksel yönteme dayanan eğitim sisteminin yanında alternatif eğitim yöntemleri oluşmaya başlamıştır. Uzaktan eğitim, mevcut eğitim sistemine ek olarak kullanılan bir başka yapı olarak karşımıza çıkar (Ünal, 2020).

Uzaktan eğitim, bilhassa internet teknolojisinde görülen hızlı gelişmelerle beraber gündeme gelen bir kavramdır (Kızıлтаş ve Çetinkaya Özdemir, 2021). Uzaktan eğitim ya da uzaktan öğrenme, sınıf ortamında fiziksel olarak bulunmayan öğrencilere öğrenme sağlamayı amaçlayan bilgi teknolojisine dayanan bir öğretim biçimidir (Adanır, Pepeler ve Özbek 2018). Genel bir tanımlamayla uzaktan eğitim; "zaman ve mekân sınırlaması olmadan, eğitimsel sürecin desteklenmesi için teknolojinin ve kitle iletişim araçlarının kullanımı ile gerçekleşen, iki yönlü iletişimin sağlandığı, sistematik ve etkileşimi özel olarak hazırlanmış, yüz yüze eğitim olanaklarından yararlanamayanlar için fırsat eşitliğini artıran eğitim süreci" olarak tanımlanabilir (Moore ve Kearsly, 2005; Kaya, 2002; Simonson, 2001; Keegan,1986).

Uzaktan eğitimin doğuşu 1800'lü senelerin başına kadar uzanır (Akdemir, 2011). Türkiye'de uzaktan eğitim çalışmalarının ilki, Dewey'in "Öğretmen Eğitimi Raporu'na" dayanır. "Mektupla Öğretim" ile Türk Eğitim Sisteminde ilk uzaktan eğitim çalışmaları başlatılmıştır (İşman, 2011). Eğitim öğretim sürecinde uzaktan eğitim, kitle iletişim donatıları (bilgisayar, tablet, telefon ve televizyon) yardımıyla sürdürülen bir yöntemdir (Cabı ve Ersoy, 2017). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin temel yapısını bilgisayar ve internet kullanımı oluşturmaktadır (Akgün ve Özgür, 2014). Büyük bir iletişim teknolojisi olan bilgisayar ve

internetin eğitim ve öğretim hayatına girmesiyle verimlilik ve çeşitlilik artmış, ayrıca dünya çapında bir oluşum içerisinde bilginin paylaşılması sağlanmıştır (Tuncer ve Taşpınar, 2008).

Uzaktan eğitim olanakların tek bir yapıda bütünleştirilmesi için hızla uygulamalar yaygınlaştırılmıştır (Karataş, 2005). Uzaktan eğitimin yapıldığı birçok kademe ve eğitim kurumları vardır. Yaygın eğitim bunların içerisinde yer alır. “Eğitim okullarda tamamlanan bir kesit değil yaşam boyu süren bir süreçtir” (Sönmez, 2005). Bu sebeple ihtiyaçların karşılanması için yaygın eğitim ortaya çıkmıştır. Yaygın eğitimi; “örgün eğitim sistemini tamamlamış veya örgün eğitimin herhangi bir kademesinden çıkmış veya bu sisteme hiç girmemiş bireylerin temel eğitim, meslekî bilgi ve beceri kazanmalarını sağlamak veya yeteneklerini geliştirmek üzere verilen kısa süreli bir eğitim biçimidir” şeklinde açıklamamız mümkündür (Eser, 2007).

Yerel yönetimler yaşam boyu öğrenme anlayışını kabullenerek, eğitim alanında uzun bir geçmişe sahip olmasa da, eğitim uygulamalarını yaygın hale getirmişlerdir (Aydoğan, 2021). Konya Büyükşehir Belediyesi de bu alana büyük kıymet vererek Konya Meslek Edindirme Kursları (KOMEK)’nı açmış, önemli ilerlemeler kaydetmiştir. KOMEK, “örgün eğitim sistemi dışında planlı, programlı ve sistemli olarak sürdürülen bir eğitim şekli” olarak karşımıza çıkan yetişkin eğitimi organizasyonudur (Astam Canbaz, 2019).

1.1. Problem Durumu

Günümüzde teknolojik gelişmelerin yansıması eğitim alanında da dikkat çekmektedir. Bilginin ve teknolojinin hızlı gelişimi ile çeşitli iletişim araçlarını öğrenme ortamlarında iletişim kanalı olarak kullanan eğitim kurumları, artan nüfusun öğretimsel ihtiyaçlarına karşılık vermek için farklı yer ve mekanlarda öğrencilere hizmet vermektedirler (Usta, 2007). Öte yandan Z kuşağı olarak bilinen 2000 sonrası dünyaya gelen kişilerin dijital teknolojilerden faydalanma düzeyi de dikkat çekicidir (Cilliers, 2017). Dijital teknolojiler okul öncesi eğitim döneminden yükseköğretim kademesinin sonuna kadar bütün eğitim basamaklarında yoğun bir şekilde kullanılmakta ve bu sebeple eğitim kurumlarından beklentiler salt eğitim dışında farklı alanlara kaymaktadır (Orakcıoğlu, 2019). Erten (2019) tarafından yapılan araştırmada sözü geçen yeni nesil öğrencilerin dijital teknolojiye yönelik tutumları dijital teknolojilerin ve yeni nesil materyal kullanımının artacağı eğitim süreçlerine işaret etmektedir. Çağın getirdiği yeniliklere ayak uyduran nesil ve hayat boyu öğrenmeyi kendine ilke bilmiş kişiler dijital teknolojilerinden yararlanarak uzaktan eğitim alanına yönelmişlerdir. Özellikle Kovid-19 salgını ile uzaktan eğitime yönelimin daha çok olduğu ifade edilebilir.

Uzaktan eğitimi zorunlu hale getiren birçok sebep mevcuttur. Bu sebeplerin başında nüfus artışına paralel olarak görülen eğitim talebinin karşılanamaması, sınıflardaki öğrenci sayısının çok olması, araç-gereç yetersizliği, bilginin giderek artması ve öğretim hizmeti sunulacak hedef kitlenin dağınık yapıda olması sayılabilir. Bunlarla birlikte avantaj olarak görülen yaşam boyu öğrenme talebi, zaman ve mekândan tasarruf etme isteği söz konusudur. Literatürde uzaktan eğitime ilişkin avantajlar ve dezavantajlar tartışma ve araştırma konusudur (Şeren N., Tut E. ve Kesten A., 2020). Aktay (2002), uzaktan eğitimin küreselleşmeye katkı sağlayarak öğrenmeyi okuldan bağımsız hale getirdiğini ifade etmektedir. Bu vesileyle bireyler internet aracılığıyla okulun baskıcı tutumu olmaksızın daha verimli öğrenirler. Birkök (1998) ise yüz yüze iletişimden farklı olarak yapılan sanal grupların, etkileşimin sınırlılığı sebebiyle düşük performans gösterdikleri görüşündedir.

Bu kapsamda araştırmanın temel problemi “Yaygın Eğitim Kurumlarındaki Öğretmen Ve Öğrencilerin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri Nelerdir?” olarak belirlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, “Yaygın Eğitim Kurumlarındaki Öğretmen Ve Öğrencilerin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri Nelerdir?” olarak belirlenmiştir. Bu amaçla KOMER’te çalışan öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Uzaktan Eğitim konusundaki düşünceleriniz nelerdir? Yüz yüze eğitim ile karşılaştığınızda uzaktan eğitimin ne gibi avantajları bulunmaktadır? Bu konuda düşünceleriniz nelerdir?

2. Uzaktan Eğitim sürecinde karşılaştığınız problemler nelerdir? Bu problemler çoğunlukla ne kaynaklıdır (öğretmen kaynaklı, öğrenci kaynaklı, teknolojiye ulaşım konusunda yaşanan sorunlar veya uzaktan eğitimde kullanılan teknoloji ve yöntemlerin yetersizliği vb.) ? Bu olumsuz yönleri ortadan kaldırmak için neler yapılabilir?

3. Uzaktan Eğitim sürecinde hangi iletişim araçlarını kullanıyorsunuz? Bu teknoloji ve araçlara her öğretmen ve öğrenci tarafından kolaylıkla ulaşılabilir mi?

4. Ders kazanımlarını uzaktan eğitim ile öğrencilere kazandırabiliyor musunuz? “Evet” ise neden böyle düşündüğünüzü açıklayınız. “Hayır” ise neden böyle düşündüğünüzü açıklayınız.

5. Uzaktan Eğitim sürecinde karşılaştığınız problemlere (öğretmen kaynaklı, öğrenci kaynaklı, teknolojiye ulaşım konusunda yaşanan sorunlar veya uzaktan eğitimde kullanılan teknoloji ve yöntemlerin yetersizliği vb.) ilişkin önerileriniz nelerdir?

KOMEK'te eğitim alan öğrencilere ise:

1. Uzaktan Eğitim konusundaki düşünceleriniz nelerdir? Yüz yüze eğitim ile karşılaştırdığınızda uzaktan eğitimin ne gibi avantajları bulunmaktadır? Bu konuda düşünceleriniz nelerdir?

2. Uzaktan Eğitim sürecinde karşılaştığınız problemler nelerdir? Bu problemler çoğunlukla ne kaynaklıdır (öğretmen kaynaklı, öğrenci kaynaklı, teknolojiye ulaşım konusunda yaşanan sorunlar veya uzaktan eğitimde kullanılan teknoloji ve yöntemlerin yetersizliği vb.) ? Bu olumsuz yönleri ortadan kaldırmak için neler yapılabilir?

3. Uzaktan Eğitim sürecinde hangi iletişim araçlarını kullanıyorsunuz? Bu teknoloji ve araçlara her öğretmen ve öğrenci tarafından kolaylıkla ulaşılabilir mi?

4. Ders kazanımlarını uzaktan eğitimle edinebiliyor musunuz? “Evet” ise neden böyle düşündüğünüzü açıklayınız. “Hayır” ise neden böyle düşündüğünüzü açıklayınız.

5. Uzaktan Eğitim sürecinde karşılaştığınız problemlere (öğretmen kaynaklı, öğrenci kaynaklı, teknolojiye ulaşım konusunda yaşanan sorunlar veya uzaktan eğitimde kullanılan teknoloji ve yöntemlerin yetersizliği, vb.) ilişkin önerileriniz nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Gelişen teknoloji hayatımızın her alanını etkilediği gibi eğitim alanını da büyük ölçüde etkilemiştir. İnsanoğlu ilk günden itibaren öğrenme arzusu içindedir ve birçok eğitim modeli benimsemiştir. Son yıllarda özellikle Kovid-19 salgınından itibaren uzaktan eğitim öğrenme hayatımızın merkezine yerleşmiştir. Mekândan, zamandan tasarruf sağlayan bu eğitim istenilen yerde ve istenilen zamanda öğrenme arzumuzu giderecek güce sahiptir. Kovid-19 salgını nedeniyle tüm kademelerin uzaktan eğitim almak zorunda kalması ile beraber, öğretmenlerin ve öğrencilerin uzaktan eğitime karşı oluşturdukları düşünceleri merak edilmektedir. Literatür incelendiğinde yaşam boyu öğrenme alanında uzaktan eğitim hakkında öğretmen-öğrenci görüşleri ile ilgili az çalışma bulunmaktadır. Konya Meslek Edindirme Kurslarında on altı yaş üzeri bireylerin uzaktan eğitimlere talepleri çok fazladır. Bu sebeple öğrenci ve öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri incelenecektir. Salgın bitmesine rağmen halen devam eden uzaktan eğitimlere öğretmen ve öğrencilerin katılma sebepleri ve uzaktan eğitim sürecindeki olumlu – olumsuz görüşleri araştırılacaktır. Yaşam boyu öğrenme amacıyla kurulan Konya Meslek Edindirme Kurslarındaki öğretmen ve öğrencilerin ders kazanımları hakkındaki düşünceleri de ayrı bir merak konusudur.

1.4. Sayılı

1. Öğrencilerin basit bilgisayar becerilerine sahip bireylerden oluştuğu varsayılmıştır.
2. Konya Büyükşehir Belediyesi'nin resmi web sitesinden, KOMEK bünyesinde çalışan personelden ve diğer yazılı kaynaklardan alınan bilgilerin geçerli olduğu varsayılmaktadır.
3. Araştırma için seçilen örneklem evreni temsil edebilecek niteliktedir.

1.5. Sınırlılıklar

1. Araştırma 2022-2023 eğitim öğretim yılı, Konya Meslek Edindirme Kursları (KOMEK)'nda ders veren öğretmenleri ve ders alan öğrencileri kapsamaktadır.
2. Kullanılan veri toplama araçları ve çalışmaya katılan öğrencilerin bu veri toplama araçlarına verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Eğitim: Belli amaçlar doğrultusunda bireylerin davranışlarında değişim meydana getirmeyi ve bireylerin tüm yönden gelişimini amaçlayan olgudur.

Uzaktan Eğitim: Zamandan ve mekândan tamamen bağımsız bir şekilde öğrencinin ve öğretmenin eğitim kurumuna gelme zorunluluğu olmaksızın mevcut var olan bilgisayar teknolojileri vasıtasıyla tamamen sanal ortamda canlı, görüntülü, sesli olarak derslerin işlendiği, katılımcının istediği zaman bunları tekrar izleyebileceği ve görüntüleyebileceği, günümüz şartlarında eğitim ve öğretimin hızla bilgisayar ortamında geçtiği akılcı, çağdaş, yenilikçi bir eğitim sistemidir.

Yaygın Eğitim: Örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, bu sistemin herhangi bir basamağından ayrılmış olan ya da örgün eğitime devam edip bir meslek kazanmak isteyen bireylere, kendi ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda verilen eğitimdir.

BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN (İLGİLİ ARAŞTIRMALAR)

Bu bölümde çalışma kapsamında ele alınan “*Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Karşı Görüşleri*” ve “*Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Karşı Görüşleri*” ile ilgili araştırmalara yer verilmiştir. Literatür incelendiğinde uzaktan eğitimde ders veren öğretmenler ve ders alan öğrenciler hem olumlu hem de olumsuz düşünceler dile getirmişlerdir.

Taşpınar (2014), Gazi Üniversitesi Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi’nde yayımladığı mesleki eğitimde uzaktan eğitim ve toplumsal algıyı incelemiştir. Yaptığı çalışmada örgün mesleki eğitime katılamayan (kadınlar, engelliler) grupların uzaktan mesleki eğitime katılması büyük avantaj olarak görülmüştür. Fakat buna rağmen toplumsal algı genel olarak olumlu değildir. Bireylere fırsat eşitliği sunan mesleki uzaktan eğitime toplum algısının zaman geçtikçe olumlu hale getirilebileceği konusunda sonuca ulaşılmıştır.

Özer ve Kır (2018), “Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırma Dergisi”ne yapmış olduğu çalışmada halk eğitim merkezinde görev yapan öğretmenlerin, uzaktan yetişkin eğitimlerine ilişkin görüşleri incelemiştir. Yaptıkları çalışmada öğretmenlerin uzaktan eğitimle çok sayıda, farklı zaman ve mekândaki bireylere, ayrıca dezavantajlı bireylere eğitim ulaştırma açısından olumlu olduğu şeklindedir. Ayrıca internet aracılığıyla daha fazla yetişkine ulaşabildikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Olumlu yönlerin yanı sıra olumsuz düşüncelerini de dile getiren öğretmenler, öğreten öğrenen ve öğrenen-öğrenen etkileşimi ve öğrenen bireylerin teknolojik cihaz, internet erişimindeki sınırlılıklar nedeniyle yetersiz kalabileceğini belirtmişlerdir.

Foley (2004), Yetişkin Öğrenmesinin Boyutları adlı kitabında yetişkin eğitimlerinin son dönemdeki gelişmelerini ele almıştır. Özellikle kitabının 11. bölümünde çevrimiçi yetişkin eğitimine yer vermiştir. İnternet aracılığıyla daha fazla yetişkine ulaşabilme imkânına önem verip yetişkin öğrenenler ve eğitimcilerin bilim ve teknolojiyle hayatımıza giren çevrimiçi ortamlarda bulunabileceklerini belirtmiştir.

Taşkın ve Aksoy (2021), öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik düşüncelerini inceleyerek öğretmenler uzaktan eğitimin, her alanda ve kademedede uygulanamayacağını belirtmişlerdir. Bu uzaktan eğitimde uygulama derslerinin sağlıklı işlenmediğine ilişkin sonuçlarda mevcuttur.

Kilit ve Güner (2021) yapmış oldukları çalışmada web tabanlı uzaktan eğitimin matematik dersinde kullanılmasına ilişkin öğretmen görüşlerini incelemişlerdir. Çalışmada öğretmenlerin çoğunluğu uzaktan eğitimi faydalı olarak nitelendirmişlerdir. Fakat internet alt yapısından kaynaklı sorunlar ve öğrencilerin derslere katılım göstermemeleri öğretmenlerin en çok zorluk yaşadığı durumlar olmuştur.

Bu araştırmaların yanı sıra Şeren, Tut ve Kesten (2020) korona virüs sürecindeki uzaktan eğitim konusunda öğretim elemanlarının görüşlerini araştırmışlardır. Öğretim elemanlarının uzaktan eğitimin daha çok dezavantajlarına yönelik görüşler ifade ettikleri; ancak yine de bazı boyutlarda uzaktan eğitimin avantajlarına da vurgu yaptıkları görülmüştür. Öğretim elemanları, uzaktan eğitimin avantajlarını; lisansüstünde uygulama kolaylığı sağlaması, zamandan ve mekândan bağımsız olması, öğrencilerin ders materyallerine ulaşımını kolaylaştırması, öğrencilere bu süreçte iletişim kurma fırsatı vermesi, öğretim elemanı ile özel iletişim kurabilmelerini sağlaması, sistemin online sınavlara hızlı geri bildirim vermesi ve öğrencinin sınav stresini azaltması olarak dile getirmişlerdir. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre uzaktan eğitim; uygulama derslerinin teoriğe dönüştürülmesi gerektiği, sınıf mevcutlarının kalabalık olması, öğrencilerin teknolojik araç-gereç ve internet erişiminin kısıtlı olması, derslerin planlanmasının vakit alması, öğrenci hazır bulunuşluğunun düşük olması, öğrencilerin iş birlikli çalışmasına imkan vermemesi, öğrenci- öğrenci ve öğrenci-öğretim elemanı etkileşimini en aza indirmesi, etkili iletişim sağlanamaması, öğrencilerin ödevlerden bunalması, ödevleri okumanın vakit alması ve online sınavlarda güvenilirliğin sağlanamaması noktalarında dezavantajlarının olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrenciler açısından literatür incelendiğinde uzaktan eğitim ile ders alan öğrenciler hem olumlu hem de olumsuz düşünceler dile getirmişlerdir. Yılmaz ve Özkan (2014)'ın yapmış olduğu “*Uzaktan Eğitim BÖTE Öğrencilerin Uzaktan Eğitim ile ilgili Görüşlerinin İncelenmesi*” araştırmasına göre ders saatlerinin esnekliği öğrencilerin çalışma saatleriyle uyumlu olması ve akla takılan soruların canlı derste anında sorulup cevaplanması açısından avantajlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Akyürek (2020) uzaktan eğitim ile ilgili alanyazın taraması yaptığı çalışmasında ise “öğrenciler yüz yüze eğitimdeki iletişim ve etkileşimi kolay bir biçimde sağlayamayabilir, sosyalleşmesi engellenebilir ve zayıflayabilir” şeklinde sonuçlara ulaşmıştır.

Deperlioğlu ve Yıldırım (2009), AKÜ Fen Bilimleri Dergisi'nde mesleki eğitimlerin uzaktan eğitimle desteklenmesini incelemiştir. Kaliteli bir internet desteği sağlandığında öğrencilerin, bireysel ve kalıcı öğrenme gerçekleştirecekleri sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca uzun vadede düşünüldüğünde zaman ve mekândan bağımsız, maliyeti düşük bir eğitim alabilmektedirler.

Erfidan (2019), derslerin uzaktan eğitim ile verilmesiyle ilgili öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerini incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre zamandan ve mekândan bağımsız olmasını avantaj olarak gördükleri tespit edilmiştir. Ayrıca aynı çalışmada devamsızlık korkusu ve etkileşimin olmaması ön plana çıkan dezavantajlar arasındadır.

Kızıltaş ve Çetinkaya Özdemir (2021), sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimle ilgili görüşlerini inceledikleri çalışmalarına göre genel olarak evlerinde teknolojik araç bulunmayan (Bergdahl ve Nouri, 2020), internetin yetersiz olduğu ya da olmadığı durumlarda öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinden faydalanmaları zorlaşmaktadır. Aynı şekilde İnci Kuzu (2020) pandemi sürecinde uygulanan ilkökul uzaktan eğitimindeki veli görüşlerinin alındığı çalışmada benzer olarak pandemi sürecinde ilkökul öğrencilerine uygulanan uzaktan eğitim programı ile ilgili veli görüşlerini aldığı çalışmada, öğrencilerin internete bağlanmada sorunlar yaşadığını bu yüzden de öğretim sürecinin olumsuz etkilendiğini dile getirmektedir.

Halter, Kleiner ve Hess (2006) hemşirelerin çevrimiçi eğitime yönelik yaşadıkları deneyimlerle ilgili çalışmalarında öğrencilerin büyük çoğunluğunun çevrimiçi eğitimin, farklı işlerde çalışan kişilerin eğitimlerine evden ya da işyerlerinden devam etmelerine fırsat vermesinin, ve bireysel hızlarına göre öğrenmelerinin, konu uzmanları ile çevrimiçi iletişim kurulmasının, etkileşimli öğrenme materyallerinin kullanılmasının, çalışma zamanı esnekliğinin, öğrenmeyi kolaylaştırıcı eğitim materyallerinin (video klip, animasyon, grafik vb.) kullanılmasının öğrenme isteklerini arttırdığını, ancak eğitimcilerden düzenli olarak geribildirim alınamamasının da eksiklerini/hatalarını görmelerini engellediğini ifade ettikleri belirlenmiştir.

Yorgancı (2014) web tabanlı uzaktan eğitim yönteminin öğrenci matematik başarısına etkileri incelediği çalışmada, web tabanlı uzaktan eğitimin öğrencilerin başarısını artırmada etkili bir yöntem olabileceğini öne sürmüştür. Ünsal (2012)'ın yaptığı harmanlanmış öğrenmenin başarı ve motivasyona etkisini incelediği çalışmada, web tabanlı öğrenmede bilgiye erişim, esneklik, tekrarlanabilirlik, izlenebilirlik, farklı öğrenme biçimlerine görelik,

öğrenme etkinliklerinin çokluğu, kendi hızında ilerleme, maliyetin azlığı gibi avantajları belirtmiştir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde hem öğretmenler hem de öğrenciler açısından uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yönleri olduğu ortaya çıkmıştır.

2.1. Eğitim

İnsanoğlunun doğumdan başlayıp hayatı son bulana kadar süren ve toplumların gelişmesini sağlayan uzun bir süreçtir (Arabacı, Kardeş, 2022). Toplumlar yeni yetişen nesli belirli bir kültür ve bilgi birikimi ile yetiştirme amacındadır. Bu amaç sadece eğitimle gerçekleştirilebilir. Eğitime ihtiyaç duyan tek varlık insandır (Kant, 2007).

Eğitim, Knowles, Swanson ve Holton (2015)'a göre “bireylerin veya kitlelerin bilgi, beceri ve davranışlarında oluşturulmak istenen değişiklikler için düzenlenen etkinliklerin, kişi veya kişiler tarafından üstlenilerek hayata geçirilmesidir”. Demirel ve Kaya (2011)'ya göre “eğitim, kişinin yaşadığı toplum içinde değeri olan, yetenek, tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçlerin tümüdür.” “Eğitim, tabiata göre insan yetiştirmektir” (J.J. Rousseu). Tüm bu tanımlardan yola çıkarak, “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik yönde değişiklikler oluşturma sürecidir” (Ertürk, 1972). Bireylere içinde yaşadığı toplumun kültürünü kazandırır ve bireyin sosyalleşmesini sağlar (Şahin ve Aytaç, 2019). Eğitimi belli bir zamana kısıtlandırmak doğru değildir. Eğitim, hayat boyu sürer; planlı ya da tesadüfi olabilir (Akyüz, 2020). Eğitim sürecinin özellikleri aşağıdaki gibidir (Şahin ve Aytaç, 2019):

- Bireye özgü bir süreçtir.
- Davranış değişikliği gerektirir.
- Yaşantılar yoluyla gerçekleşir.
- Kasıtlı ve istendik yönde gelişir.
- Yaşam boyu devam eder.
- Belirli bir zamanı ve mekânı olmaz.
- Kapsamlı ve çok boyutludur.
- Milli ve evrensel nitelik taşır.
- Kültürle iç içedir ve kültürleme sürecidir.
- Amaca yönelik ve bütüncüdür.
- Gelişmeye ve değişime açıktır.
- Formal ve informal nitelik taşır.

2.2. Eğitim Türleri

Eğitim, “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik yönde değişiklikler oluşturma sürecidir” bu tanım ülkemizde bilinen en yaygın tanımdır (Ertürk, 1972). Eğitim sürecimiz formal eğitim ve informal eğitim olarak ikiye ayrılır.

İnformal eğitim, kurumsallaşmamış, planlı ve sistemli olmayan eğitimidir. Sosyal hayatın devam ettiği, etkileşim ve iletişimin olduğu her yerde ve her zaman gerçekleşen bir süreçtir (Ünsal, 2015).

Formal eğitim ise, belli bir amaca bağlıdır; önceden hazırlanan plan çerçevesinde gerçekleştirilir. Bu plan öğretmen tarafından yapılır, uygulanır ve izlenir. Öğrenci sürecin içinde eğitim alan kişidir. Sürecin belli aşamalarında değerlendirme işlemi yapılır (Fidan, 2012). Şahin ve Aytaç (2019)’a göre ise formal eğitim, bir amaca yönelik olarak planlı ve programlı, mekânı ve zamanı belirli olan örgütlenmiş eğitim etkinliklerini kapsar. Okullarda verilen eğitim formal eğitimidir.

Tablo 2.1. Formal ve İnformal Eğitim Arasındaki Farklar

Formal Eğitim	İnformal Eğitim
Planlı ve programlıdır.	Doğal ortamda kendiliğinden oluşur, planlı ve programlı olmaz.
Ulaşılmak istenen hedefler önceden belirlenmiştir.	Kazandırılacak bilgi ve beceriler kişilere göre değişiklik gösterir.
Belirli bir ortam, mekân ve zaman gerektirir.	Yer, mekân, ortam ve zaman önceden belirli değildir.
Özel olarak hazırlanmış ders araç ve gereçleri kullanılır.	Profesyonelce hazırlanmış ders araç ve gereçleri olmaz.
Ölçme ve değerlendirme süreci belirlidir.	Süreç içerisinde ölçme ve değerlendirme yapılmaz.
Eğitim profesyonel (özel öğretici) kişiler tarafından yapılır.	Özel bir öğretici bulunmaz.
Eğitim sürecinin sonunda katılımcılara belge verilir.	Eğitim süreci bir belgeyle sonuçlandırılmaz.

Kaynak: Şahin ve Aytaç (2019). Eğitime Giriş. Pegem Akademi Eğitime Giriş kitabından alındı.

2.2.1. Örgün Eğitim

Örgün eğitim; eğitim-öğretim amacıyla kurulmuş, belirli kurallara bağlı devlet gözetimi ve desteğiyle verilen farklı kademelere göre ilk, orta, lise, yüksek olarak sınıflandırılmış belirli programlar uygulayan ve yaş sıralaması esasına göre düzenlenmiş eğitim sistemi olarak tanımlanmaktadır (Alkan ve diğerleri, 1998). Bu düzen önce okul öncesi eğitimle başlar

üniversite eğitimine kadar aşamalı olarak devam eder. Örneğin ilkökul eğitimi almadan üniversite eğitimi söz konusu değildir (Olgun, 2021).

2.2.2. Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim, Türk Dil Kurumu/(TDK) (2012) tarafından, “her hangi bir nedenle örgün eğitimden ayrılmış, örgün eğitim olanaklarından yararlanamamış bireylerin eğitim imkânlarının sağlanması için verilen ve bu yolla meslek sahibi olmalarına olanak sağlayan eğitim” olarak tanımlanmaktadır. Çoğu zaman örgün eğitim almamış kişileri ve hayat boyu ilkesi ile bireysel gelişimlerini devam ettirmek isteyen bireyleri kapsamaktadır (Ayçiçek, 2012).

Yaygın eğitimi her yaş ve düzeyde gerçekleştirilebileceği için, yaygın eğitim teriminin yerine son yıllarda hayat boyu öğrenme veya yaşam boyu öğrenme terimi kullanılmaktadır (Karatağ, 2019). Herhangi bir konuda öğrenme ihtiyacı duyan birey, o konuya ilişkin bilgiye ulaşabilme olanağına sahiptir. Fakat bu bilgilere daha sistemli ulaşılabilmesi için eğitim kurumlarına ihtiyaç vardır. Bundan yola çıkarak yaşam boyu öğrenme ilkesiyle şekillendirilen eğitim, herkese ihtiyacı olan eğitimi, ihtiyaç duyduğu anda ve şartlarına uygun yerde vermeyi amaçlayan eğitim olarak belirtilir (Demirel, 2009). Hayat boyu öğrenme; bireyin örgün eğitim dışında bireysel ve istihdam ile ilgili bir yaklaşım benimseyerek katıldığı her türlü öğrenme etkinlikleridir. Bu öğrenmenin ilkeleri şunlardır (MEB HBÖ, 2018):

- Hayat boyu öğrenme
- Bilimsellik ve bütünlük
- Planlılık
- Her yerde eğitim ve ihtiyaca uygunluk
- Geçerlilik
- Gönüllülük
- Herkese açıklık
- İş birliği ve eşgüdüm
- Süreklilik
- Yenilik ve gelişmeye açıklık

Tablo 2.2. Örgün ve Yaygın Eğitim Arasındaki Farklar

Örgün Eğitim	Yaygın Eğitim
Belli bir yaş grubundaki bireylere, Milli Eğitimin amaçlarına göre hazırlanmış eğitim programlarıyla, okul çatısı altında düzenli, aşamalı ve kademeli olarak yapılan eğitimidir.	Örgün eğitimden hiç yararlanmamış durumda olanlara, gittikleri okullardan erken ayrılanlara ya da örgün eğitim kurumlarında okumakta olanlara ve meslek dallarında daha yeterli duruma gelmek isteyenlere uygulanan eğitim türüdür.
Belirli bir program çerçevesinde planlı olarak yapılır ve öğretim yoluyla gerçekleşir.	Türk eğitim sisteminde; okulöncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim (örgün eğitim) dışında kalan planlı ve programlı eğitim etkinlikleri yaygın eğitim kapsamındadır.
Örgün eğitim kademeleri: Okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimdir.	Hizmet içi eğitim faaliyetleri, halk eğitim merkezlerinde açılan kurslar, dershaneler vb.
Uzun süreli ve kademelidir.	Kısa sürelidir.
Hayatın belirli dönemlerinde gerçekleşir.	Yaşam boyu devam edebilir.
Süreci tamamlayanlara diploma verilir.	Süreci tamamlayanlara sertifika verilir.

Kaynak: Usta (2015). Program Geliştirme. Konu Anlatımlı KPSS Hazırlık kitabından alındı.

2.2.3. Yaygın Eğitim Kurumları

Ülkemizde yaygın eğitim hizmetleri veren kurum ve kuruluşlardan Milli Eğitim Bakanlığı yaygın eğitim kurumları şunlardır (Yıldırım, 1996:57):

- Halk Eğitimi Merkezleri
- Çıraklık Eğitim Merkezleri
- Pratik Kız Sanat Okulları
- Olgunlaşma Enstitüleri
- Yetişkinler Teknik Eğitim Merkezleri
- Türk-Alman Mesleki Eğitim Merkezleri
- Özel Kurslar
- Özel Dershaneler
- Eğitim ve Uygulama Okulları(özel eğitim)
- Meslek Okulları (özel eğitim)
- Mesleki Eğitim Merkezleri(özel eğitim)
- Bilim ve Sanat Merkezleri

- Açık İlköğretim Okulu
- Açıköğretim Lisesi
- Meslek Kursları (3308 s.k. göre açılan)

2.2.3.1. Meslek Edindirme Kursları

Yaygın eğitim faaliyetlerinde, Milli Eğitim Bakanlığı dışında birçok kurum ve kuruluş bireylere eğitim imkanı sağlamaktadır. Meslek edindirme kurslarının temel amacı işsizliğin önlenmesidir. Mesleği olmayanlara meslek edindirmek, mesleği olanlara ise mesleklerindeki becerilerini geliştirmek ve istihdam edilebilirliğini artırmak amacıyla düzenlenmektedir (İŞKUR ,2023). Kâr amacı gütmeyen kurumlar, belediyeler, üniversiteler ve uluslararası örgütlerde mesleki eğitimler vermektedirler. 1996 yılından itibaren büyükşehir statüsüne sahip belediyeler eğitim alanında önemli çalışmalarda bulunmuşlardır. İstanbul, Ankara ve Konya bu belediyelerin başında gelir (Mutlu, 2019). Belediyelerin düzenledikleri meslek edindirme kursları katılan bireylere yeni beceriler kazandırmak veya mevcut becerilerini geliştirmek suretiyle istihdam edilebilirliklerini artırıcı bir etkiye sahiptir. (Bağlan ve Yardımcıoğlu, 2017).

2.2.3.2. Konya Meslek Edindirme Kursları (KOMEK)

KOMEK: 2004 yılında yetişkin bireylerin sanatsal becerilerini arttırmak ve birer meslek sahibi olmalarını sağlamak daha önemlisi örgün eğitim almamış farklı mesleklerde eğitim almak isteyen bireylere eğitim alma imkanı sunmak amacıyla kurulmuş bir yapıdır (Mutlu, 2019). Ancak kuruluş hikâyesi daha eski senelere uzanmaktadır. 1997 senesinde Konya merkez ilçesi olan Meram Belediyesi tarafından açılan Meslek Edindirme Kursları MERMEK, yetişkin eğitimine başlamış olup ileriki yıllarda ise KOMEK'le birleştirilmiştir (Konya Büyükşehir Belediyesi, 2012). KOMEK ilk olarak Konya Büyükşehir Belediyesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı bünyesinde çeşitli mesleki eğitim merkezleri olarak açılmış olup günümüzde ise Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı altında hizmet vermektedir. Temel amacı; geleneksel sanatları geleceğe taşımak ve kentte yaşayan vatandaşların pasif tüketici yerine aktif üretici olarak var olmasını sağlamaktır (KOMEK, 2023). İşsizliğin önlenmesini ve iş alanlarında istihdamın artırılması için gereken vasıflı bireyler yetiştirme amacıyla kurulan KOMEK kısa sürede büyük yol kat etmiş olup her geçen gün gelişmeye devam etmektedir. KOMEK mesleki formasyonun yanında sosyalleşmenin artmasını, dayanışmanın kuvvetlenmesini ve komşuluk ilişkilerinin güçlenmesini sağlamaktadır (Akyürek, 2018). KOMEK eğitimleri ücretsiz olup 16-65 yaş arası her vatandaş eğitimlere kayıt yaptırabilmektedir (Şükür, 2012). Konya'da 73 eğitim merkezinin yanısıra, 35 spor merkezi ve

33 çocuk oyun salonu ile hizmetlerine devam etmektedir. Kurulduğu günden itibaren 571 branşta eğitim veren KOMEK 1 milyonu aşkın vatandaşa hizmet etmiştir (KOMEK, 2023).

2.3. Uzaktan Eğitim

Günümüzde uzaktan eğitim için yapılan pek çok tanıma rastlamak mümkündür. Yapılan araştırmalara bakıldığında uzaktan eğitim için yapılan tanımların bazıları şöyledir:

- Uzaktan eğitim, kaynak ve alıcının farklı ortamlarda bulunarak iletişim ve etkileşimin teknik araçlarla sağlandığı eğitim teknolojisidir (Uşun,2006).
- Bireylere kendi kendilerine öğrenme imkanı sağlayan, geleneksel eğitime göre daha esnek ve birey koşullarına uygulanabilen bir eğitimidir (İşman, 2011).
- Öğretmen ve öğrencilerin mekânsal ve zamansal olarak bir arada bulunmalarını gerektirmeyen bir eğitimidir (Firat 2016).
- Öğretimden farklı bir fiziksel mekânda meydana gelen, ders dizaynının özel teknikler ile yapıldığı ve özel öğretim teknikleri ile özel iletişim teknikleri kullanan planlı öğretim faaliyetidir (Moore ve Kearsley,1996).

Uzaktan eğitim geleneksel eğitimden farklı bir yapıya sahiptir (Valentine,2002). Öğrenmenin merkezi bireydir ve sorumluluk bireye aittir (Eby 2013). Uzaktan eğitim öğrencilere esneklik sağlamaktadır. Demetriadis ve Pombortsis'e (2007) göre öğrenenlerin, kendi özel ihtiyaçları ve tercihlerine göre çeşitli seçeneklerin sunulduğu öğrenmeyi ifade eder. 1700'li yıllarda mektupla ilk kez ortaya çıkmıştır fakat günümüze kadar teknolojinin de gelişimiyle farklı gelişmelere uğramıştır (Holmberg, 2008). Uzaktan eğitim son yıllarda çıkmış bir kavram değildir. Çünkü geçmişten bugüne mektup, radyo gazete, kitap vb. araçlarla da yürütülmekteydi (Kurnaz ve diğerleri, 2020). 2019 yılı sonunda başlayıp hızla dünyayı etkisine alan salgın hastalıkla birlikte eğitim öğretim faaliyetleri hızlı bir dönüşüm sürecine girerek uzaktan eğitim kullanımını artmıştır (Şen ve Kızılcıoğlu, 2020).

2.3.1. Uzaktan Eğitimin Özellikleri

Yapılan uzaktan eğitim tanımları incelendiğinde uzaktan eğitimin özellikleri aşağıdaki gibidir (İşman 2011):

- Öğretmen ve öğrenci ayrı mekânlardadır.
- İletişim teknolojileri kullanılır,
- Okula devam mecburiyetinin bulunmaması,
- Tek yönlü iletişim,

- Çift yönlü iletişim,
- Özel programlar,
- Özel araç-gereçler.

2.3.2. Uzaktan Eğitimin Yararları ve Sınırlılıkları

Uzaktan eğitimin yararları aşağıdaki gibidir (Kaya, 2002):

- İnsanlara farklı eğitim seçeneği sunma.
- Fırsat eşitsizliğini en aza indirme.
- Eğitimde maliyeti düşürme.
- Eğitimde niteliği artırma.
- Bireysel öğrenme sağlama.
- Mekân ve zaman problemlerini ortadan kaldırma.
- Eğitimde esneklik sağlama.
- Eğitimi bilgi teknolojilerine dayandırma.

Görüldüğü üzere uzaktan eğitimin birçok yönden faydaları vardır. Birçok yönden kolaylık sağlayan uzaktan eğitimin sınırlılıkları aşağıdaki gibidir (Kaya, 2002):

- İletişim problemlerinin yaşanması.
- Sosyalleşme sorununun ortaya çıkması.
- Uygulamaya dönük derslerde yeterince yarar sağlanmaması.
- İletişim teknolojilerine bağımlılığın ortaya çıkması.
- Öğrenme güçlüklerine anında müdahale edememe.
- Kendi kendine çalışma alışkanlığı olmayan bireylerde planlama zorluğunun yaşanması.

2.4. KOMEK Uzaktan Eğitim (KUZEM)

14 Mart 2020 tarihinden itibaren pandemi tedbirleri kapsamında tüm ülkemizde olduğu gibi KOMEK merkezlerindeki eğitimlere de ara verilmiştir. Halk eğitime önem veren KOMEK bu ara dönemde birçok alanda hizmet vermek için projeler geliştirmiştir. KUZEM’de bu projeler arasındadır (Gül, 2022). KUZEM 2020 yılında pandemi sürecinde eğitim vermeye başlayan, geleneksel eğitimlerden yararlanamayanlar, kurs merkezine gelme zorunluluğunun olmadığı, derslerin sanal ortamda interaktif işlendiği uzaktan eğitim kurslarıyla eğitim veren kurumdur (Kbb, 2023).

Tablo 2.3. KUZEM Öğretmen ve Öğrenci Sayıları

Yıl	Dönem	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı
2020-2021	Güz	128	6312
2020-2021	Bahar	200	14113
2021-2022	Güz	56	2462
2021-2022	Bahar	71	5434
2021-2022	Yaz	53	4544
2022-2023	Güz	77	6490
2022-2023	Bahar	95	10191
2022-2023	Yaz	58	5387

Kaynak: Yeşilkaya, İ. (2023). KUZEM Bilgilendirme Sunumu

Tablo 2.2’de görüldüğü gibi yetişkinlere yönelik eğitimlerine 2020- 2021 eğitim öğretim yılı güz dönemine 128 öğretmen, 6312 öğrenci ile başlamıştır. 2020- 2021 eğitim öğretim yılı bahar döneminde ise 194 öğretmen ve 14.113 öğrenci ile uzaktan eğitime başlamıştır. 2021- 2022 eğitim öğretim yılı güz dönemine 56 öğretmen, 2462 öğrenci ile başlamıştır. 2021- 2022 eğitim öğretim yılı bahar döneminde ise 71 öğretmen ve 5434 öğrenci ile uzaktan eğitime başlamıştır. Ayrıca yoğun talepler üzerine 2021-2022 yılı yaz döneminde de yetişkinlere yönelik eğitimler açılmıştır. 2021-2022 yılı yaz dönemi 53 öğretmen, 4544 öğrenci ile tamamlanmıştır. 2022- 2023 eğitim öğretim yılı güz dönemine 77 öğretmen, 6490 öğrenci ile başlamıştır. 2022- 2023 eğitim öğretim yılı bahar döneminde ise 95 öğretmen ve 10191 öğrenci ile uzaktan eğitime başlamıştır. 2022-2023 yılı yaz döneminde 58 öğretmen ve 5387 öğrenci kaydı bulunmuş olup veriler alındığı tarihten itibaren kayıt alınmaya devam etmektedir (İnayet Yeşilkaya, KUZEM Yöneticisi, Konya 13.06.2023).

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu araştırma Uzaktan Eğitime ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerini belirlemek üzere gerçekleştirilecektir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Yaygın Eğitim Kurumlarındaki Öğretmen Ve Öğrencilerin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşlerini belirlemek için bu çalışmada nitel araştırma tekniğinden yararlanılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim öğretim yılında Konya Meslek Edindirme Kursları(KOMEK)'na bağlı KUZEM'de eğitim veren öğretmenler ve KUZEM'de eğitim alan öğrenciler oluşturmaktadır. Katılımcılara ilişkin bilgiler Tablo 3.1'de ve Tablo 3.2'de verilmiştir.

Tablo 3.1. Katılımcı Öğretmenlere İlişkin Demografik Bilgiler

Kodu	Cinsiyet	Kıdem Yılı
Ö (1)	Kadın	1-5 yıl
Ö (2)	Erkek	6-10 yıl
Ö (3)	Kadın	1-5 yıl
Ö (4)	Erkek	1-5 yıl
Ö (5)	Erkek	11-15 yıl
Ö (6)	Erkek	15-20 yıl
Ö (7)	Kadın	1-5 yıl
Ö (8)	Erkek	1-5 yıl
Ö (9)	Erkek	6-10 yıl
Ö (10)	Kadın	6-10 yıl
Ö (11)	Erkek	1-5 yıl
Ö (12)	Erkek	1-5 yıl
Ö (13)	Erkek	15-20 yıl
Ö (14)	Kadın	1-5 yıl
Ö (15)	Erkek	1-5 yıl
Ö (16)	Erkek	1-5 yıl
Ö (17)	Erkek	1-5 yıl
Ö (18)	Erkek	6-10 yıl
Ö (19)	Kadın	6-10 yıl
Ö (20)	Kadın	1-5 yıl
Ö (21)	Erkek	1-5 yıl
Ö (22)	Erkek	6-10 yıl
Ö (23)	Kadın	11-15 yıl
Ö (24)	Kadın	1-5 yıl
Ö (25)	Erkek	6-10 yıl

Tablo 3.1.'e göre katılımcılar 9'u kadın, 16'sı erkek olmak üzere 25 kişiden oluşmaktadır. Öğretmenlerin 14'ünün 1-5 yıl arası kıdem yılına sahip olduğu, 7'sinin 6-10 yıl kıdem yılına sahip olduğu, 2'sinin 11-15 yıl kıdem yılına sahip olduğu ve 2 tanesinin ise 15-20 yıl kıdem yılına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 3.2. Katılımcı Öğrencilere İlişkin Demografik Bilgiler

Kodu	Cinsiyet
Öğr (1)	Erkek
Öğr (2)	Kadın
Öğr (3)	Kadın
Öğr (4)	Kadın
Öğr (5)	Erkek
Öğr (6)	Erkek
Öğr (7)	Kadın
Öğr (8)	Kadın
Öğr (9)	Kadın
Öğr (10)	Kadın
Öğr (11)	Erkek
Öğr (12)	Erkek
Öğr (13)	Erkek
Öğr (14)	Kadın
Öğr (15)	Erkek
Öğr (16)	Erkek
Öğr (17)	Kadın
Öğr (18)	Kadın
Öğr (19)	Kadın
Öğr (20)	Kadın
Öğr (21)	Erkek
Öğr (22)	Erkek
Öğr (23)	Kadın
Öğr (24)	Kadın
Öğr (25)	Kadın

Tablo 3.2.'e göre katılımcılar 15'i kadın, 10'u erkek olmak üzere 25 kişiden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri

Öğretmenler ve öğrencilerle yapılan görüşmelerde veri toplamak için araştırmanın amacının ve nasıl yürütüleceğinin açık bir şekilde belirtildiği yazılı görüşme formu kullanılmıştır. İki bölümden oluşan formun ilk bölümünde katılımcıların demografik bilgileri (cinsiyet ve kıdem yılı), ikinci bölümde ise uzaktan eğitim hakkındaki görüşlerini saptamak

amacıyla 5 soru sorulmuştur. Uygulamalar yaklaşık 35-40 dakika almıştır. Araştırmaya 25 öğretmen ve 25 öğrenci katılmış olup bunlardan elde edilen veriler değerlendirmeye alınmıştır. Çalışmaya katılımda öğretmenlerin araştırma için gönüllü olmaları dikkate alınmıştır. Katılımcıların kimliklerinin saklı kalacağı önemle vurgulanmıştır.

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi uygulanırken göz önünde bulundurulması gereken prensiplerden biri analiz kategorilerinin açık ve kesin bir şekilde belirtilmesidir (Arık, 1998, s.119-122). Bu çalışmada ilgili literatür göz önünde bulundurularak elde edilen görüşler ışığında, öğretmenlerin ve öğrencilerin uzaktan eğitime karşı olumlu-olumsuz görüşleri, uzaktan eğitim sürecinde kullanılan teknolojik araçlar ve ders kazanımlarının kazanılıp kazanılmadığı ve olumsuz yönleri ortadan kaldıracak öneriler olmak üzere temalar belirlenmiştir. Bu temalar görüşme sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Toplanan veriler öncelikle kavramsallaştırılarak listelenmiş daha sonra ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenip gruplandırılarak veriyi açıklayan temalar oluşturulmuştur. Öğretmenlere ait görüşme formları analiz edilirken cevap kâğıtları “Ö (1), Ö (2),...” şeklinde isimlendirilmiştir. Öğrencilere ait görüşme formları analiz edilirken de cevap kâğıtları “Öğr (1), Öğr (2),...” şeklinde isimlendirilmiştir.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

4.1. Öğretmenlere Yönelik Nitel Bulgular

Araştırma kapsamında KUZEM’de uzaktan eğitim veren 10 öğretmen ile görüşme yapılmıştır. Yapılan bu görüşmeler araştırmacı tarafından derlenip 5 ana başlığa ayrılmıştır.

4.1.1. Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Karşılaştırıldığında Avantajlarına Dair Bulgular

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre avantajlarına yönelik soru yöneltilmiştir. 25 öğretmenin tamamı uzaktan eğitimin avantajları konusunda fikir belirtmişlerdir. Bu soruya verilen cevaplara ilişkin bulgulara Tablo 4.1.1.’de yer verilmiştir.

Tablo 4.1.1. Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Karşılaştırıldığında Avantajlarına Dair Algılar

KUZEM öğretmenlerinin uzaktan eğitimin avantajlarına ilişkin algıları	Frekans (f)
Yol, zaman ve maddi tasarruf	19
Olağanüstü durumlarda eğitim-öğretimdeki devamlılık	11
Öğrenme ortamının esnek olması	8
Dersi kaydetme ve sonra tekrar izleme	7
Fırsat eşitliği	7
Teknolojik araçlarla öğrenmenin ilgi çekici olması	5
Öğrenmenin etkili ve kolay olması	2
Devamsızlık probleminin azaltılması	1

Tablo 4.1.1. incelendiğinde öğretmenlerin uzaktan eğitimin avantajlarına ilişkin en fazla üzerinde durdukları konu uzaktan eğitimin maddi ve zamansal olarak tasarruf sağladığı konusundadır (f=19). Öğretmenler öğrencilerine, mekân ve zaman gözetmeksizin, eğitim imkânı sunabilmektedirler. KUZEM eğitimlerinin zamanla tüm Türkiye hatta yurt dışından öğrencilere bile hizmet vermesi en büyük avantaj olarak görülmüştür. Diğer yandan olağanüstü durumlarda eğitim-öğretim faaliyetlerinin uzaktan eğitimle sürdürülebilmesi büyük bir avantaj olarak kaydedilmiştir (f=11). Yakın dönemde yaşanan KOVID-19 salgını tüm insanların eve kapanarak eğitim öğretime ara verilmesini zorunlu kılmıştır. Bu süreçte kurulan KUZEM yetişkin eğitiminde açığı gidermeye çalışmıştır. Herkes kendi evinden ders dinleme ve anlama olanağına sahip olmuştur. Uzaktan eğitimin avantajlı yönlerine ilişkin öğretmenlerin üzerinde durduğu bir başka konu öğrenme ortamının esnek olmasıdır (f=8). Öğretmen ve öğrencinin sınıf ortamında toplanmasına gerek kalmadan rahat edebilecekleri şekilde derse katılmaları bir avantaj olarak görülmüştür. Uzaktan eğitimin avantajlı yönlerine ilişkin öğretmenlerin üzerinde durduğu bir diğer konu uzaktan eğitimle verilen derslerin kaydedilip daha sonra tekrar izlenme imkânının olmasıdır (f=7). Böylelikle konuyu tam olarak anlamayan öğrenciler kaydedilen dersleri tekrar izleyerek eksikliğini giderme fırsatı bulduğu belirtilmiştir. Ayrıca devamsızlık yapan bir öğrenci katılmadığı derslere, müsait zamanında kayıtları izleyerek eğitimini aksatmadan devam edebilmektedir. KUZEM öğretmen görüşlerinde uzaktan eğitimin fırsat eşitliği sunduğu ifade edilmiştir. (f=7). Uzaktan eğitimde yoğun olarak teknolojik araç-gereç kullanımının öğrenmeyi daha ilgi çekici hale getirdiğine dair görüşler uzaktan eğitimin avantajlarından farklı bir konuya temas etmektedir (f=5). Teknolojik materyallerle öğrenme

ortamı dikkat çekici ve kalıcı hale gelmektedir. Bunların yanı sıra uzaktan eğitimle öğrenmenin daha etkili ve kolay olduğu (f=2) ve devamsızlık sorununun azaldığı (f=1) belirtilmiştir.

Görüşmeye katılan KUZEM öğretmenlerinin uzaktan eğitimin avantajlarına ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö (4): *“Uzaktan eğitim yol masrafları, yemek masrafları, konaklama gibi masrafların da önüne geçmektedir. İzmit’te yaşayan biri olarak KUZEM derslerinde “Bütüncül Analiz ile Kişilik Tanımı” derslerinde eğitmenlik yapıyorum. Kursumdaki öğrencilerimin tümü Türkiye’nin farklı bölgelerinden derslere katılmaktadır.”*

Ö (3): *“Olumsuz hava koşulları nedeniyle eğitime ara vermek zorunda kalmama, teknolojik araçla öğretmenin ilgi çekici olması, maliyetinin düşük olması uzaktan eğitimin avantajlarıdır.”*

Ö (7): *“Covid salgınında başlamıştım KUZEM’de çalışmaya. Hangi olağüstü olay olursa olsun eğitim vermeye devam edeceğimiz bilincine daha çok ulaştım. 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremini de buna güzel örnek gösterebiliriz. Derslerimize deprem bölgesinden de vatandaşlarımız ellerinden geldikçe katılmaya çalıştılar.”*

Ö (15): *“Zaman ve mekân zorunluluğunun olmaması bir avantajdır. Sınıfa ve öğretmene uygun ayarlanmış bir zaman diliminde öğrencilerin veya öğretmenin nerde olduğunun önemi olmadan ders tamamlanabilmektedir. Derse katılım sağlanamadığında tekrar izleme olanağınız vardır.”*

Ö (19): *“Derslerimde özellikle teorik kısımlarda öğrencilerim kaydetmiş olduğumuz dersleri izleyerek konuyu daha iyi anlamaktadırlar. Dönem sonu değerlendirme yapacağımızda geçmiş videoları izleyip hazırlandıklarını belirten birçok öğrencim oldu.”*

Ö (22): *“Uzaktan eğitim kesinlikle zaman ve mekândan tasarruf sağlıyor. Yüz yüze eğitim verilecek merkeze gitmek için harcanacak vakit, öğretmenin başka işlerini tamamlaması için kullanılıyor. Ayrıca bilişim alanında, öğrenci kontrolü daha kolay sağlanıyor. Bununla birlikte birçok şehirden öğrencimiz mevcut. Uzaktan eğitimle Türkiye’nin her yerinden insanlara ulaşıp bilgilerimizi aktarabiliyoruz.”*

4.1.2. Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Karşılaştırıldığında Dezavantajlarına Dair Bulgular

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre dezavantajlarına yönelik soru yöneltilmiştir. 25 öğretmenin tamamı uzaktan eğitimin dezavantajları konusunda fikir belirtmişlerdir. Bu soruya verilen cevaplara ilişkin bulgulara Tablo 4.1.2.'de yer verilmiştir.

Tablo 4.1.2. Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Karşılaştırıldığında Dezavantajlarına Dair Algular

KUZEM öğretmenlerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarına ilişkin alguları	Frekans (f)
İnternet bağlantı sorunu	17
Derse olan ilgisizlik	9
Öğrencilerin sosyal yönden ve birbirleriyle iletişim konusunda eksikliği	7
Uygulama gerektiren derslerde yetersizlik	5
Teknolojik araç kullanmada yetersizlik	3
Fırsat eşitsizliği	3
Ders içi etkileşimin az olması	2
Teknolojik araç gereksinimleri	2
Ders sonu değerlendirmelerin güvenilir olmaması	1
Sağlık sorunları	1
Uzaktan eğitim hakkında bilgi yetersizliği	1

Tablo 4.1.2. incelendiğinde öğretmenlerin uzaktan eğitimin dezavantajlarına ilişkin en fazla üzerinde durdukları konu internet bağlantısındaki sorundur (f=17). Özellikle kırsal kesimlerden derse bağlanmak isteyen bireyler elektrik ya da internet hizmeti alt yapılarının yetersiz olmasından bahsetmişlerdir. Uzaktan eğitimde derse olan ilgisizliğin yüz yüze eğitime göre daha fazla olduğuna (f=9) dikkat çekilmiştir. Öğrencilerin kamera ve mikrofonu kapatarak derse katıldıkları öğretmenler tarafından belirtilmiştir. Öğrencilerin sosyal yönlerini geliştirme ve birbirleriyle iletişim kurmakta eksik kaldığı dile getirilmiştir (f=7). Fizikî olarak aynı ortamda bulunmayan öğrenciler, yüz yüze eğitimdeki kadar iletişim kuramamaktadır. Ayrıca yaş aralıkları farklı olduğu için sosyalleşme konusunda da sorunlar yaşamaktadırlar. Uygulama gerektiren derslerde yetersizlik diğer bir dezavantaj konusudur (f=5). Öğrenciler teorik ders kısmını bitirdikten sonra uygulama yapacaklarında uzaktan eğitim sınırlı kalmaktadır. Özellikle uygulamaya dönük derslerde geri dönüşler zaman ve kişi sayısına göre eksik kalmaktadır.

Uzaktan eğitimde teknolojik araç-gereç kullanma yeterliliğinin olmaması dezavantaj olarak görülmüştür (f=3). Mesleki eğitimlere ağırlık verilen KUZEM’de, yetişkin eğitimlerinde yaş aralığı farklı gruplar aynı sınıf ortamında eğitim görebilmektedir. Yaş ve çevre etkisiyle teknolojiye yabancı olan kursiyerlerle karşılaşmak mümkündür. Zaman zaman öğretmenler de teknolojik araç kullanma konusunda yetersiz kalabilmektedirler. Fırsat eşitliğinin tam olarak sağlanamadığına dair görüşler de mevcuttur (f=3). Uzaktan eğitimler her bölgeden öğretmen ve öğrenci katılımıyla gerçekleştirilmektedir. Kırsal kesimlerde yaşayan insanlarla büyükşehirde yaşayan insanlar aynı imkânlarla sahip değildir. Teknolojik araç gereksinimleri uzaktan eğitim sürecinde zorluklar yaşanmasına neden olmuştur (f=2). Elde edilen verilere göre genellikle teknolojik cihaz gerektiren dersler de sorun oluşturmaktadır. Bazı branşlara katılım telefon üzerinden sağlıklı bir şekilde devam etse de bazı branşların bilgisayar uygulaması gerektirmesi ve bilgisayarı tedarik edemeyen kursiyerlerin olması dezavantaj olarak görülmüştür. Ders içerisindeki etkileşimin daha az olduğu (f=2) öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Tüm bunların yanı sıra ders sonu değerlendirmelerin güvenilir olmayışı (f=1), sürekli ekran başında eğitim gerçekleştiğinden dolayı sağlık sorunlarının yaşandığı (f=1) ve uzaktan eğitim sisteminin mantığının tam oturmamış olması (f=1) öğretmenlerin belirttiği dezavantajlardır.

Görüşmeye katılan KUZEM öğretmenlerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarına ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö (1): *”İnternetin çekmemesi ya da internete hiç bağlanamam bu sürecin en büyük dezavantajı. Ders anında ekran paylaşımında internetin hızı olumsuz bir etken.”*

Ö (4): *“Öğrenci yaşları arasında bariz farklar olduğu için sınıfiçi etkileşim konusunda sorunlar yaşadım. Teknoloji bilgisi her öğrencimde uzaktan eğitim sürecine yetecek boyutta değildi.”*

Ö (13): *”Öğrenci kamera ve mikrofonunu kapatıp derse ilgisiz davranıyor. ”*

Ö (16): *“Uzaktan eğitimin olumsuz yönü tüm öğrencilerimize ulaşamamak. Kimi maddi imkânsızlıktan kimi iste tamamen sorumsuzluktan...”*

Ö (23): *“Uzaktan eğitimi alabilmek için yeterli teknolojik araçlara sahip olmama, kullanılan teknolojik araçlarla ilgili bilgi sahibi olunmaması buna ilişkin yaşanan problemler ve uygulama gerektiren konuların tam anlamıyla işlenememesi.”*

4.1.3. Uzaktan Eğitime Hangi Araçla Katılım Sağlandığına Dair Bulgular

Öğretmenlerle yapılan görüşmede uzaktan eğitime hangi iletişim araçlarıyla katılım sağlandığına dair soru yöneltilmiştir. 25 öğretmenin tamamı uzaktan eğitimin dezavantajları konusunda fikir belirtmişlerdir. Bu soruya verilen cevaplara ilişkin bulgulara Tablo 4.1.3.'de yer verilmiştir.

Tablo 4.1.3. Uzaktan Eğitimde Kullanılan İletişim Araçlarına Dair Algılar

KUZEM öğretmenlerinin uzaktan eğitimde kullanılan iletişim araçlarına dair algıları	Frekans (f)
Bilgisayar	22
Tablet	7
Cep Telefonu (Akıllı Telefon)	15

Tablo 4.1.3.'te görüldüğü üzere öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde en sık kullandıkları iletişim aracının bilgisayar (f=22) olduğunu belirtmişlerdir. Bilgisayarı tercih etmelerindeki temel sebep materyal paylaşmanın, dersle ilgili yazı ve notların alınmasının ve ders kontrolünün bilgisayar üzerinden daha kolay yapılmasıdır. Öğretmenler diğer iletişim cihazı olarak telefonu belirtmişlerdir (f=15). Özellikle öğrencilerin derslere telefonla katıldıklarını gözlemlemişlerdir. Tercih edilen diğer cihazın da tablet olduğunu ifade etmişlerdir (f=7).

Araştırma sorumuzun alt problemi olan “Bu iletişim araçlarına her öğretmen ve her öğrenci tarafından kolaylıkla ulaşılabilir mi?” sorusuna KUZEM öğretmenleri “Evet” cevabını vermiştir. Derslere katılma konusunda sahip oldukları herhangi bir teknolojik cihazla katılabildiklerini belirtmişlerdir.

Görüşmeye katılan KUZEM öğretmenlerinin uzaktan eğitiminde kullanılan iletişim araçlarına ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö (2): “Ben ders anlatırken bilgisayarım ile anlatıyorum. Öğrencilerim tablet, telefon ve bilgisayarla katılıyor.”

Ö (11): “Uzaktan eğitimde ders verirken bilgisayar üzerinden veriyorum. Öğrencilere dersle ilgili konuları gösterirken kullanışlı oluyor. Öğrencilerim genellikle telefon ve tableten

bağlanıyor derslere. Her öğrencinin en azından akıllı telefonu mevcut derslere teknolojik aracı olmadığı için katılmayan öğrencim olmadı. ”

Ö (17): *”Grafik ve animasyon eğitimi verdiğim için derslerimi bilgisayar üzerinden anlatıyorum. Öğrencilerim de bilgisayar ya da tablet üzerinden derslerime katılıyor. Temin edemeyen öğrencim olmadı. Derse kayıt oluyorken dersin adına göre kaydolduklarına düşünüyorum. Bizim dersimizde bol bol çizim ve montaj yapıldığı için tablet ya da bilgisayarlarının olmaları gerekli zaten.”*

Ö (24): *”Uzaktan eğitim sistemine bilgisayar ya da tabletimle katılım sağlıyorum. Ama cep telefonu da katılım sağlanan cihazlar arasındadır.”*

4.1.4. Uzaktan Eğitimde Ders Kazanımlarını Edindiklerine Dair Bulgular

Öğretmenlerle yapılan görüşmede uzaktan eğitimde ders kazanımlarının sağlandığına dair soru yöneltilmiştir. 25 öğretmenin tamamı uzaktan eğitimde ders kazanımlarının sağlanıp sağlanmadığı konusunda fikir belirtmişlerdir. Bu soruya verilen cevaplara ilişkin bulgulara Tablo 4.1.4.’te yer verilmiştir.

Tablo 4.1.4. Uzaktan Eğitimde Öğretmenlerin Ders Kazanımlarına Dair Algular

KUZEM öğretmenlerinin uzaktan eğitimde ders kazanımlarının edinimine dair alguları	Frekans (f)
Evet	12
Hayır	8
Ne Evet Ne Hayır	5

Tablo 4.1.4.’te görüldüğü üzere öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde ders kazanımlarının edinildiğine dair en fazla evet cevabını vermişlerdir (f=12). Bu durumu konu sonlarında yaptıkları değerlendirmelerde öğrencilerin başarı durumlarına göre cevaplandırmışlardır. Öğrencilerin kaydedilen dersleri tekrar izleyerek başarı ve öğrenme oranlarının arttığını belirtmişlerdir. Kazanımların yüz yüze eğitimdeki gibi aktarılamadığı; özellikle uygulamalı dersler anlamında sıkıntı yaşadıklarını dile getirmişlerdir (f=8). Yüz yüze eğitime kıyasla uzaktan eğitimle verilen derslerde kazanımlar istenilen düzeyde öğrenciye kazandırılmamıştır. Bir grup öğretmen ise tam anlamıyla Evet ya da Hayır cevabını

vermemişlerdir (f=5). Öğretmenler değerlendirme sınavlarının sonuçlarındaki güvenilirliği gerçekçi bulmadıkları için net bir cevap verememişlerdir.

Görüşmeye katılan KUZEM öğretmenlerinin uzaktan eğitimin ders kazanımlarını edinimlerine ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö (7): “*Ders kazanımlarının uzaktan eğitim ile öğrencilere kazandırılabilirliğini düşünmüyorum çünkü eğitim kavramını sadece ders değil insanların sosyalleştiği, iletişim kurduğu bir ortamdır. Ayrıca bazı derslerin uzaktan eğitimi desteklemediğini düşünmekteyim.*”

Ö (4): “*Öğrencilerime ders notlarımın tamamını dersten önce pdf şeklinde iletiyorum. Öğrencilerim derse hazırlıklı olarak geliyor. Derslerimizi kaydettiğim için dersten sonra da dersleri izleyip pekiştirme yaparak tüm kazanımları sağlıyorlar.*”

Ö (13): “*Derse aktif katılmayan öğrencilerim (kamera, mikrofon açamayan) değerlendirme sınavlarında başarılı oluyorlar. Sınav anında nasıl cevaplandırma yaptıklarından emin olamadığım için bu soruya ne evet ne de hayır diyebiliyorum.*”

4.1.5. Uzaktan Eğitimde Yaşanan Sıkıntılara Yönelik Önerilere Dair Bulgular

Öğretmenlerle yapılan görüşmede uzaktan eğitimde yaşanan sıkıntılara yönelik önerilerinin neler olduğu konusu sorulmuştur. 25 öğretmenin tamamı uzaktan eğitimde yaşanan sıkıntılara önerilerde bulunmuşlardır. Bu soruya verilen cevaplara ilişkin bulgulara Tablo 4.1.5.’te yer verilmiştir.

Tablo 4.1.5. Uzaktan Eğitimde Yaşanan Sıkıntılara Yönelik Öneriler

KUZEM öğretmenlerinin uzaktan eğitimde yaşadıkları sıkıntılara yönelik önerilerine dair bulgular	Frekans (f)
İnternet alt yapısının güçlendirilmesi ve internet paketlerinin iyileştirilmesi	17
Derse aktif katılımı denetleyen bir sistemin olması	4
Teknolojik araç eksiklerinin giderilmesi	2
Kullanılan yazılımın ücretsiz sağlanması	2
İnternetsiz de ulaşılabilecek uygulama ve materyallerin üretilmesi	1
Etkili bir dönüt sisteminin geliştirilmesi	1
Uzaktan eğitime yönelik materyal ve ders programı geliştirilmesi	1
Uzaktan eğitim konusunda öğrencilerin bilgilendirilmesi	1
Teknoloji kullanımı hakkında hizmet içi eğitimler alınması	1

Tablo 4.1.5. incelendiğinde öğretmenlerin üzerinde durdukları en önemli konu internet alt yapısının güçlendirilmesidir (f=17). Öğretmenler eğitim sürecinde çoğunlukla internetin hiç olmayışından ya da yavaş oluşundan derse katılımların olumsuz etkilendiğini dile getirmiş; bu sebeple internet alt yapısı konusunda çalışılması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bir diğer önerisi derse aktif katılım konusudur (f=4). Kamera ve mikrofon açma zorunluluğu olup derse aktif katılım sağlanmalıdır. Açılmama konusunda da aktif katılımı denetleyen bir sistem oluşturulmalıdır. KUZEM öğretmenlerine göre teknolojik araç eksikliği giderilirse uzaktan eğitim süreci daha etkin olacaktır (f=2). Her öğrenci teknolojik imkâna sahip olmadığı için uzaktan eğitim süreci olumsuz etkilenmektedir. Kullanılan programın ücretsiz olması da diğer öneriler arasındadır (f=2). Süre dolunca otomatik olarak dersi kapatan program yazılımı, olumsuz bir etkidir. Kullanılan uygulamaların ve yazılımların ücretli olması ve bu ücretlerin yüksek olması bütün öğretmenlerin ve öğrencilerin bu uygulama ve yazılımlara ulaşmalarını zorlaştırmaktadır. Bazı öğretmenler bazı uygulama ve yazılımların internet bağlantısı gerektirmeden kullanılabilmesini (f=1) önermişlerdir. Böylelikle internet sorunu olmadan daha çok öğrenci daha çok uygulamaya erişim imkânı bulabilecektir. Öğretmenler bunların yanında etkili dönüt sisteminin geliştirilmesini (f=1) öneri olarak sunmuşlardır. Uzaktan eğitime yönelik ders programı ve materyallerin oluşturulması (f=1) gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin uzaktan eğitim konusunda bilgilendirilmesi (f=1) ve öğretmenlere yönelik teknoloji kullanımı hakkında hizmet içi eğitim verilmesi diğer önerilerdir.

Görüşmeye katılan KUZEM öğretmenlerinin uzaktan eğitimde yaşanan sıkıntılara yönelik önerileri aşağıdaki gibidir.

Ö (21): “Öğrencilerden mikrofon ve görüntülerinin açık olması zorunlu tutulmalıdır ki derse aktif katılım sağlayıp sağlayamadıklarını net görebilelim.”

Ö (3): “Uzaktan eğitim sistemi için materyal hazırlanmakta zorlandığım için hizmet içi eğitimlerin verilmesi bizler için faydalı olacaktır. Öğrenciler de uzaktan eğitim konusunda derse katılmadan bilgilendirilirse bir sorunu daha ortadan kaldırmış oluruz.”

Ö (7): “İnternet alt yapısı güçlendirilmelidir. Yapılan uygulamaları kontrol ederken öğrenci ekran paylaşımı yaptığında ekran donuyor ve süreç aksıyor. Ayrıca teknolojik alet yetersizliği derse aktif katılımı olumsuz etkiliyor. Bilgisayarı olmayan öğrenciler uygulamalar konusunda sıkıntı yaşıyorlar.”

Ö (20): “Zoom programının tamamen ücretsiz olması gerekli. Süre dolduğu zaman dersin akışını durmak zorunda kalıyoruz.”

Ö (12): “Öğrenciler internetlerinin olmamasından az çekmesinden yakındıkları için bu konuda düzenlemeler yapılmalıdır ”

4.2. Öğrencilere Yönelik Nitel Bulgular

Araştırma kapsamında KUZEM’de uzaktan eğitim veren 25 öğrenci ile görüşme yapılmıştır. Yapılan bu görüşmeler araştırmacı tarafından derlenip 5 ana başlığa ayrılmıştır.

4.2.1. Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Karşılaştırıldığında Avantajlarına Dair Bulgular

Öğrencilerle yapılan görüşmede, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre avantajlarına yönelik soru yöneltilmiştir. 25 öğrencinin tamamı uzaktan eğitimin avantajları konusunda fikir belirtmişlerdir. Bu soruya verilen cevaplara ilişkin bulgulara Tablo 4.2.1.’de yer verilmiştir.

Tablo 4.2.1. Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Karşılaştırıldığında Avantajlarına Dair Algılar

KUZEM öğrencilerinin uzaktan eğitimin avantajlarına ilişkin algıları	Frekans (f)
Yol, zaman ve maddi tasarruf sağlaması	20
Rahat bir ortamda ders işlenmesi	12
Dersi sonra tekrar izleme olanağı sunması	9
Fırsat eşitliği sunması	3
Olağanüstü durumlarda eğitime devam edilmesi	2
Teknolojik araçlarla öğrenmenin ilgi çekici olması	1
Bilgiye erişimin daha hızlı olması	1
Sınavların online olması	1
İnsanların sosyalleşmesine katkı sağlaması	1

Tablo 4.2.1. incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitimin avantajlarına ilişkin en fazla üzerinde durdukları konu uzaktan eğitimin yol, zaman ve maddi açıdan tasarruf sağladığı konusundadır (f=20). Öğrenciler tarafından görülen diğer bir avantaj ise rahat bir ortamda ders işlemektir (f=12). Dersleri tekrar izleme öğrencilerin önem verdiği bir diğer madde olmuştur (f=9). Sınavlara hazırlanırken ya da konuyu kaçırdıklarında dersleri tekrar izlemenin büyük

fayda sağladığını belirtmişlerdir. Her kesimden ve her kentten insan bu eğitimlere katılabildiği için fırsat eşitliği sunması başka bir avantaj olarak görülmüştür (f=3). Bir diğer avantaj olağanüstü durumlarda eğitime devam etme (f=2) fırsatı sunmasıdır. Teknolojik araçlarla öğrenmenin ilgi çekici olması (f=1), bilgiye erişimin hızlı olması (f=1), sınavların online olması (f=1) ve sosyalleşme olanağı sunması (f=1) öğrenciler tarafından avantaj olarak görülen diğer durumlardır.

Öğr (5): *“Uzaktan eğitim kesinlikle zaman ve mekândan tasarruf sağlıyor. Eğitim verilecek merkeze gitmek için harcayacağım vakti, başka işlerimi tamamlamak için kullanılıyorum.”*

Öğr (10): *“Kaydedilen dersleri tekrar izleyerek bilgilerimi pekiştiriyorum. Derse katılamadığım durumlarda da kaydedilen dersleri izliyorum”*

Öğr (14): *“İş yerinden veya evden derslere katılabilmeyi sağlar. Sosyalleşme problemi olan kişilerin farklı insanlarla kaynaşmasını sağlar.”*

Öğr (19): *“Evde rahat kıyafetlerle derslere katılıyorum. Sınavların online yapılması da çok iyi oluyor.”*

Öğr (21): *“Farklı şehir ve ülkelerdeki öğrencilerin de katılımını sağlar. Ev ortamında rahat kıyafetlerle ders imkânı sağlar.”*

Öğr (25): *“Teknolojik araçlardan faydalanma imkânı sağlar. Eğitim öğretim için bilgiye ulaşma imkânını çabuklaştırır.”*

4.2.2. Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Karşılaştırıldığında Dezavantajlarına Dair Bulgular

Öğrencilerle yapılan görüşmede, uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime göre dezavantajlarına yönelik soru yöneltilmiştir. 25 öğrencinin tamamı uzaktan eğitimin dezavantajları konusunda fikir belirtmişlerdir. Bu soruya verilen cevaplara ilişkin bulgulara Tablo 4.2.2.'de yer verilmiştir.

Tablo 4.2.2. Uzaktan Eğitimin Yüz Yüze Eğitimle Karşılaştırıldığında Dezavantajlarına Dair Algular

KUZEM öğrencilerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarına ilişkin alguları	Frekans (f)
İnternet alt yapı sorunu	20
Dikkat dağınıklığı	10
Derse aktif katılamama	7
Kopuk iletişim ve asosyallik	4
Fırsat eşitliğinin olmaması	3
Uygulamalı derslerde yetersizlik	3
Teknolojik alet kullanım yetersizliği	2
Sağlık sorunları	1

Tablo 4.2.2. incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitimin dezavantajlarına ilişkin en fazla üzerinde durdukları konu internet bağlantısındaki sorundur (f=20). Uzun süre ekran karşısında oldukları için dikkat dağınıklığı yaşadıklarını değerlendirmelerinde ifade etmişlerdir (f=10). Bir diğer olumsuzluk ise derse aktif katılamamadır (f=7). Öğrenciler, yüz yüze eğitime nazaran derse aktif katılım sağlayamadıklarını belirtmiştir. İletişim kopukluğu ve asosyallik konusunda fikir beyan etmişlerdir (f=4). Çoğu öğrencinin görüntüsünün ve sesinin kapalı olması sınıf içi iletişim kurmayı etkilemektedir. Asosyallığın yüz yüze eğitime göre çok fazla olduğu ifade edilmiştir. Her öğrenci eşit imkânlarla sahip olmadığı için fırsat eşitliğinin olmaması diğer bir dezavantaj olarak belirtilmiştir (f=3). Ayrıca uygulamalı derslerde yüz yüze eğitim kadar verim alamadıklarını belirten öğrenciler (f=3) olmuştur. Teknolojik alet kullanımındaki yetersizlik konusunda dezavantaja dikkat çeken öğrenciler de vardır (f=2). Sürekli ekran başında oturulduğundan dolayı sağlık sorunlarının oluşabileceği (f=1) belirtilen diğer bir husustur.

Öğr (2): “Uzaktan eğitimin dezavantajları arasında internet bağlantı yetersizliğini gösterebiliriz. Ayrıca sınıf içinde etkileşimin kolaylıkla sağlanamaması da olumsuz bir yön. Mikrofonunu ve görüntüsünü kapatanlarla iletişim kurulamıyor.”

Öğr (4): “Sürekli ekrana bakmaktan dikkatimi toparlayamıyorum. Yüz yüze eğitimde olduğu kadar dikkatimi toplayamıyorum.”

Öğr (7): “Derslerde uygulama yaparken hem internetin yavaş çekmesinden dolayı ekran paylaşımı yapılırken ekranım donuyor hem de uygulamalardan net bir şey anlayamıyorum.”

Öğr (11): “Herkes eşit fırsatların sunulmaması ve herkese ulaşılabilmesi (Katılımcının bilgisayarının olmaması, internetinin olmaması gibi). Sürekli ekran başında olduğumuz için sağlık açısından da bizi olumsuz etkilemektedir.”

Öğr (18): “Kullanılan teknolojik araçlarla ilgili bilgi sahibi olunmaması, buna ilişkin yaşanan problemler ve uygulama gerektiren konuların tam anlamıyla işlenememesi dezavantajları arasındadır.”

4.2.3. Uzaktan Eğitime Hangi Araçla Katılım Sağlandığına Dair Bulgular

Öğrencilerle yapılan görüşmede uzaktan eğitime hangi iletişim araçlarıyla katıldıklarına dair soru yöneltilmiştir. 25 öğrencinin tamamı uzaktan eğitime katıldıkları iletişim aracıyla ilgili fikir belirtmişlerdir. Bu soruya verilen cevaplara ilişkin bulgulara Tablo 4.1.3.’de yer verilmiştir.

Tablo 4.2.3. Uzaktan Eğitimde Kullanılan İletişim Araçlarına Dair Algılar

KUZEM öğrencilerinin uzaktan eğitimde kullandıkları iletişim araçlarına dair algıları	Frekans (f)
Cep Telefonu (Akıllı Telefon)	16
Bilgisayar	10
Tablet	5

Tablo 4.2.3. incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitime katılırken en sık kullandıkları iletişim aracının telefon olduğu (f=16) görülmektedir. Telefonu seçmelerinde her an yanlarında olması etkili olmuştur. Diğer iletişim cihazını bilgisayar olarak belirtmişlerdir (f=10). Not alırken ya da uygulamalı derslere katılırken bilgisayar kullanımının derse daha büyük etkisi olduğunu dile getirmişlerdir. Bir diğer cihazın tablet olduğunu ifade etmişlerdir (f=5).

Araştırma sorumuzun alt problemi olan “Bu iletişim araçlarına her öğretmen ve her öğrenci tarafından kolaylıkla ulaşılabilir mi?” sorusuna KUZEM öğrencileri “Evet” cevabını

vermiştir. Bilgisayar ve tablet olamasa da derse katılım konusunda telefonun büyük bir kolaylık olduğunu belirtmişlerdir.

Öğr (1): “Uzaktan eğitim derslerine telefon sayesinde her an her yerden katılım sağlayabiliyorum. Öğretmenlerimiz genelde bilgisayar yoluyla dersler vermektedir.”

Öğr (8): “Ben derslere telefonumla bağlanıyorum. Tablet ve bilgisayar kullanarak derse katılanlar da var”

Öğr (16): “Bilgisayarım ile uzaktan eğitim derslerine katılıyorum uygulamalarımı daha rahat yapabiliyorum. Bilgisayar tablete sahip olmayanlar da akıllı telefon yardımıyla dersleri takip edebilirler.”

Öğr (24): “Tablet yardımıyla uzaktan eğitim derslerine katılıyorum. Ama dışarıda olduğum zamanlarda telefonumla da katılım sağlıyorum.”

Öğr (15): “Evdaysam bilgisayar ya da tabletimden katılıyorum dışarıdaysam telefonumdan katılıyorum.”

4.2.4. Uzaktan Eğitimde Ders Kazanımlarını Edindiklerine Dair Bulgular

Öğrencilerle yapılan görüşmede uzaktan eğitimde ders kazanımlarının sağlandığına dair soru yöneltilmiştir. 25 öğrencinin tamamı uzaktan eğitimde ders kazanımlarının sağlanıp sağlanmaması konusunda fikir belirtmişlerdir. Bu soruya verilen cevaplara ilişkin bulgulara Tablo 4.2.4.’te yer verilmiştir.

Tablo 4.2.4. Uzaktan Eğitimde Öğretmenlerin Ders Kazanımlarına Dair Algıları

KUZEM öğrencilerinin uzaktan eğitimde ders kazanımlarının edinilmesine dair algıları	Frekans (f)
Ne Evet Ne Hayır	15
Evet	6
Hayır	4

Tablo 4.2.4.’te görüldüğü üzere öğrenciler uzaktan eğitim sürecinde ders kazanımlarının edinildiğine dair en fazla ne evet ne hayır cevabını vermişlerdir (f=15). Dersteki dikkat dağınıklığı ve uygulamalı derslerde zorlanıldığı için tam olarak kazanımların edinildiğine dair

net bir cevap verememişlerdir. Bir grup öğrenci ise uzaktan eğitimde ders kazanımlarını tam olarak edindiklerini belirtmişlerdir (f=6). Dersleri tekrar izleme avantajı sunduğu için eksik bilgi kalsa da kendi imkânlarıyla kolaylıkla eksikliği giderdiklerini belirtmişlerdir. Diğer öğrenciler ise kazanımların yüz yüze eğitimdeki gibi sağlanamadığı özellikle uygulamalı dersler anlamında sıkıntı yaşadıklarını dile getirmişlerdir (f=4).

Görüşmeye katılan KUZEM öğrencilerinin uzaktan eğitimin ders kazanımlarını edinip edinemediklerine ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Öğr (9): *“Bazı konuları öğreniyorum bazılarını öğrenemiyorum. Teorik ders kısımlarını anlıyorum ama uygulamalı kısımlarda zorlanıyorum.”*

Öğr (17): *“Ders konularını kolaylıkla uzaktan öğrenim şeklinde de öğrenebiliyoruz. Sınavlardan önce de kaydedilen dersleri izleyerek konu tekrarını da yapmış oluyorum.”*

Öğr (23): *“Yüz yüze eğitim gibi derslerden verim alamıyorum. Ekranı bakarken dikkat dağınıklığı yaşıyorum ve konuyu kaçırıyorum.”*

Öğr (12): *“Ne evet ne hayır diye cevap vermek istiyorum. Aldığımız derse göre bu durum değişiyor. Teorik dersleri kolaylıkla uzaktan eğitim şeklinde alabiliyoruz ama uygulamalı derslerde tam verim alamıyoruz.”*

4.2.5. Uzaktan Eğitimde Yaşanan Sıkıntılara Yönelik Önerilere Dair Bulgular

Öğrencilerle yapılan görüşmede uzaktan eğitimde yaşanan sıkıntılara yönelik önerilerinin neler olduğunu. 25 öğrencinin tamamı uzaktan eğitimde yaşanan sıkıntılara öneride bulunmuşlardır. Bu soruya verilen cevaplara ilişkin bulgulara Tablo 4.2.5.'te yer verilmiştir.

Tablo 4.2.5. Uzaktan Eğitimde Yaşanan Sıkıntılara Yönelik Önerileri

KUZEM öğrencilerinin uzaktan eğitimde yaşadıkları sıkıntılara yönelik önerilerine dair bulgular	Frekans (f)
İnternet alt yapısının güçlendirilmesi	15
Öğretmen kalitesinin artırılması	3
Teknolojiye uygun yeni materyallerin geliştirilmesi	2
Teknolojik araç eksiklerinin giderilmesi	2
Sorulan sorulara anında dönüt	2
İnternetsiz de ulaşılabilecek uygulama ve materyallerin üretilmesi	1
Sınıf mevcutlarının daha az olması	1
Ders süresinin uzatılması	1
Uygulama kısmının herkesin bir araya gelerek yapılması	1
Derse katılım sağlanan ortamın (ev /iş) sessizliği	1

Tablo 4.2.5. incelendiğinde öğrencilerin üzerinde durdukları en önemli konu internet alt yapısının güçlendirilmesidir (f=15). Öğrenciler süreçte çoğunlukla internetin hiç olmayışından ya da yavaş oluşundan derse katılımlarını olumsuz etkilemesinden dolayı internet alt yapısı konusunda çalışılması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin bir diğer önerisi ders veren öğretmenlerin niteliğinin artırılması yönündedir (f=3). Öğrenciler; öğretmenlerin kendilerini teknoloji ve uzaktan eğitimde geliştirmelerinin, ders anlatırken farklı materyaller kullanmalarının etkili olacağına değinmişlerdir (f=2). Teknolojik araç eksiliğinin giderilmesi de bir başka öneri olarak kaydedilmiştir (f=2). Öğrenciler öğretmenlere sordukları sorulara anında dönüt alınacak bir sistemin geliştirilmesi önerisinde bulunmuşlardır (f=2). İnternet gittiğinde ya da internet paketleri bittiğinde zorluk yaşadıklarını belirten öğrencilerin önerisi internetsiz ulaşılabilecek uygulamaların ve materyallerin geliştirilmesidir (f=1). Uygulamalı derslerde yüz yüze gelmek (f=1) farklı öneriler arasındadır. Sınıf mevcutlarının azaltılması (f=1), ders sürelerinin uzun olması (f=1) ve derse katılım sağlanan alanın sessizliği KUZEM öğrencilerinin diğer önerileridir.

Öğr (2): “Uzaktan eğitimde kullanılacak internet olmadan bağlanacağımız programlar yapılırsa daha güzel olur.”

Öğr (3): “Öğretmenler uzaktan eğitim vermek için yeterli donanıma sahip değiller. Öğrencinin dikkatini çekmek için farklı teknikler kullanarak ders anlatmalılar.”

Öğr (8): “Sınıflar kalabalık olduğu için ders süresi az geliyor. Soru sorduğumuz ya dönüş olmuyor ya da geç dönüş oluyor. Bir de derse katıldıkları alan ayrı olmalı herkesin. Çok gürültülü alanlardan derse katılanlar oluyor dikkatimiz dağılıyor.”

Öğr (15): “Teorik kısmı uzaktan öğrenebiliriz ama uygulamalı derslere geçildiğinde belli bir mekân belirleyip yüz yüze işlesek daha verimli olur.”

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde; KOMEK Uzaktan Eğitim Merkezinde görev alan öğretmen ve eğitim gören öğrencilerin uzaktan eğitim hakkındaki görüşlerinin incelendiğinde, araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara, sonuçların ilgili alan yazınla karşılaştırıldığı tartışma bölümüne ve araştırma sonuçlarına bağlı olarak sunulan önerilere yer verilecektir.

5.1. Öğretmenlerin Belirtmiş Olduğu Görüşlere Göre Tartışma ve Sonuç

Araştırma sonuçları incelendiğinde, öğretmenlere yönelik araştırmanın ilk sorusu doğrultusunda uzaktan eğitimin avantajları ile ilgili inceleme yapılmıştır. KUZEM’de görev alan öğretmenler uzaktan eğitimin birçok avantajından söz etmişlerdir. En önemli avantajın zaman, mekân konusunda kolaylık ve maddi tasarruf olduğunu ifade etmişlerdir. Uzaktan eğitim zamandan ve mekândan bağımsız olduğu için öğrenci ve öğretmenlere avantaj sağlamıştır (Özgöl ve diğerleri, 2017; Birhan, 2021). Uzaktan eğitim tasarrufludur çünkü yol ve yemek gibi masrafları yoktur (Kaya, 2002). Ayrıca İşman (2008)’ın yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin eğitim verilen ülkede bulunmalarına gerek olmadan uzaktan eğitim yoluyla eğitim alabildiklerini belirterek bu sonucumuzu desteklemektedir. Olağanüstü durumlarda eğitim ve öğretimdeki devamlılık da bir başka avantaj olarak belirtilmiştir. Adak (2021) yaptığı çalışmada öğretmenler; olağanüstü durumlarda uzaktan eğitimi, öğrencilerin eğitimden uzak kalmamaları için tercih edilmesi gereken bir araç olarak gördükleri sonucuna ulaşmıştır. Ders ortamının rahat ve esnek olması bir diğer avantaj olarak karşımıza çıkmıştır. Erşen ve Yumak (2021) da yapmış oldukları çalışmalarında uzaktan eğitimin bireylere esneklik ve konforluk sunduğu sonucuna ulaşmıştır. Uzaktan eğitimin avantajları bakımından ulaştığımız bir diğer sonuç, dersi kaydetme özelliğinin olmasıdır. Öğrenciler etkin öğrenme sağlamak ve sınavlarına hazırlanmak için kaydedilen dersleri tekrar tekrar izleyebilirler. Genç, Engin ve Yardım’ın (2020) pandemi dönemindeki uzaktan eğitime ilişkin öğrenci görüşleri çalışmalarında da ders videolarının tekrar izlenmesini büyük avantaj sağladığı sonucuna

ulaşmıştır. Uzaktan eğitimin fırsat eşitliği avantajı olduğu sonucuna da ulaşılmıştır. Alanyazın çalışmalarında benzer sonuçların olduğu çalışmalar mevcuttur. Kaya'ya (2002) göre, uzaktan eğitim fırsat eşitsizliklerini en aza indirir. Uzaktan yaygın eğitim derslere gelme imkânı olmayan insanlara eğitimde fırsat eşitliği sunmaktadır (Odabaş, 2003). Eğitimde teknolojik araç kullanımı, öğrenmenin ders videoları olduğu için etkili olması ve devamsızlık probleminin ortadan kalkması diğer ulaşılan avantajlardandır.

Araştırmanın ikinci sorusu doğrultusunda öğretmenlerle uzaktan eğitimin dezavantajları ile ilgili inceleme yapılmıştır. KUZEM'de görev alan öğretmenler uzaktan eğitimin dezavantajları olduğundan söz etmişlerdir. En çok belirtilen dezavantaj internet bağlantı sorunu ve internetin yetersizliğidir. Alan yazın incelendiğinde Canpolat & Yıldırım (2021) tarafından yürütülen uzaktan eğitimdeki deneyimlerin incelendiği çalışmalarında, “internet erişimi sorunu”, “elektrik ya da internet bağlantısı yüzünden dersten kopma...” gibi sorunlar ifade edilmektedir. Reimers ve arkadaşları (2020) internet erişim sorununa COVID-19 pandemisi sırasında öğretme ve öğrenme araştırmasında uzun uzun değinmiştir. Aşkan ve Usta (2022)'da yaptıkları çalışmada uzaktan eğitimde alt yapı sorunundan dolayı internete bağlanmada zorluklar yaşandığını belirtmişlerdir. Derse olan ilgisizlik KUZEM öğretmenleri tarafından belirtilen diğer bir dezavantaj olmuştur. Öğrencilerin kamera ve mikrofonlarını kapatarak derse aktif katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bolliger & Wasilik (2009) çalışmalarında uzaktan eğitimde disiplin problemlerinin yaşanabileceğini belirtirken, Akdemir & Kılıç (2020) da uzaktan eğitimde öğrencilerin derse aktif katılmadığını ifade etmiştir. Sağlıklı iletişim kuramama ve sosyallikten uzaklaşma uzaktan eğitimin bir diğer dezavantajı olarak belirtilmiştir. Yılmaz Özelçi'ye (2020) göre uzaktan eğitimde “sosyal etkileşimin olmaması...” önemli bir dezavantaj olarak değerlendirilmektedir. Elçiçek (2022) çalışmasında “uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin arkadaşlarıyla bir araya gelememesi, öğretmenleriyle olan iletişimlerinin zayıflaması ve sosyallikten uzaklaşma kaygısına neden olduğunu” belirtmiştir. Öğretmenler tarafından söz edilen bir diğer dezavantaj ise, uygulamalı derslerde uzaktan eğitimin yetersiz kalmasıdır. Balaman & Hanbay Tiryaki (2021) çalışmalarında uzaktan eğitim “uygulamalı derslerin öğretiminde yetersizdir” şeklinde belirtmişlerdir. Teknolojik araç kullanmada yetersizlik, her bireyin aynı teknolojik imkânlarla sahip olamamasından dolayı fırsat eşitliğinin sağlanamaması, teknolojik araç gereksinimleri, ders sonu değerlendirmelerin güvenilir olmaması diğer dezavantajlar olarak belirtilmiştir. Ayrıca sürekli ekrana maruz kalmaktan kaynaklanan sağlık sorunları uzaktan eğitimin dezavantajı olarak sıralanmıştır. Yıldırım (2020) yapmış olduğu çalışmada “uzun süre ekran başında kalmasına ve dolayısıyla

uzun süre teknolojiye maruz kalmasına neden olmaktadır.” şeklinde belirtmiştir. Son olarak ifade edilen dezavantaj ise öğrencilerin uzaktan eğitim hakkında bilgi yetersizliğinin olmasıdır. Dolmacı & Dolmacı (2020) tarafından yürütülen çalışmada “öğrencilerin uzaktan eğitime alışkın olmadığı...” ifade edilmektedir.

Araştırmanın üçüncü sorusu uzaktan eğitimde kullanılan iletişim araçları ve bu araçlara erişimde sorunlar olup olmadığıdır. Öğretmenler uzaktan eğitimde en çok iletişim aracı olarak bilgisayar kullanıldığını ve bilgisayar kullanarak ders materyallerinin daha net aktarıldığını, not alırken daha kullanışlı olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler bir diğer iletişim aracı olarak telefonu ve tableti göstermişlerdir. Sorunun alt problemi olan “bu iletişim araçlarına her öğretmen ve öğrenci kolaylıkla ulaşabiliyor mu?” sorusuna ise “evet” cevabını vermişlerdir. Her öğretmen ve öğrencinin akıllı telefon bile olsa bir teknolojik alete sahip olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmanın dördüncü sorusu doğrultusunda uzaktan eğitimle ders kazanımlarının aktarılıp aktarılmadığına dair inceleme yapılmıştır. KUZEM öğretmenlerinin çoğu ders kazanımlarının uzaktan eğitim yoluyla da aktarılabilirdiğini ifade etmişlerdir. Uygulama ağırlıklı ders konuları olan öğretmenler uzaktan eğitimle kazanımların çoğunu aktaramadıklarını belirtmişlerdir. Alan yazında bu durum Kaya, Sariabdulloğlu ve Ersoy tarafından “Uygulamaya dönük derslerden yeterince yararlanamama ve uzaktan eğitime uygun olmayan derslerin uzaktan eğitim ile verilmesi halinde dersin etkin olmayışı da yer almaktadır.” şeklinde ifade edilmiştir. Bir kısım öğretmen ise bu araştırma sorusuna “ne evet ne hayır” cevabını vermişlerdir. Öğrencilerden dersle ilgili aldıkları dönütlerin ve değerlendirme sınavlarının güvenilirliklerinden emin olamadıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmanın öğretmenlere yönelik son sorusu doğrultusunda uzaktan eğitimde yaşadıkları sıkıntılara yönelik önerilerin neler olduğuna dair inceleme yapılmıştır. İnternet alt yapısının güçlendirilmesi ve internet paketlerinin iyileştirilmesi en çok ifade ettikleri önerilerdir. Arat ve Bakan (2011)’a göre “teknolojik altyapı sürekli geliştirilmeli, bağlantıda yaşanan kesintiler giderilmeli, internet hızı artırılmalıdır. Kablosuz bağlantı sahaları artırılmalı, kapsamı genişletilmelidir.” Öğrencilerin derse aktif katılıp katılmadığı denetleyen sitenin olması, teknolojik araç eksiklerinin giderilmesi için çalışmaların yapılması, kullanılan arayüz programlarının ücretsiz olması, internetsiz uygulama ve materyallerin oluşturulması belirttikleri diğer önerilerdir. Uzaktan eğitime yönelik ders programı ve materyallerin geliştirilmesi de bu öneriler arasındadır. Ko & Rossen (2010) yüz yüze göre hazırlanmış

içeriklerin uzaktan eğitime göre yeniden uyarlanması gerektiğini ifade etmektedir. Uzaktan eğitim konusunda öğrencilerin bilgilendirilmesi ve teknoloji kullanımı hakkında eğitimlerin verilmesi öğretmenler tarafından belirtilen önerilerdendir.

5.2. Öğrencilerin Belirtmiş Olduğu Görüşlere Göre Tartışma ve Sonuçlar

Araştırma sonuçları incelendiğinde, öğrencilere yönelik araştırmanın ilk sorusu doğrultusunda uzaktan eğitimin avantajları ile ilgili inceleme yapılmıştır. KUZEM’de eğitim alan öğrenciler uzaktan eğitimin birçok avantajından söz etmişlerdir. Yol, mekân, zaman ve maddi tasarruf en çok belirttikleri avantajlardır. Yücel (2006), maddi masraflardan tasarruf sağladığı için uzaktan eğitimi yararlı bulduğunu ifade etmiştir. Mark, Sibley ve Arbaugh (2005), uzaktan eğitimin kolay ulaşılabilir ve zaman/mekân açısından esneklik sağlamasının avantaj olduğunu belirtmişlerdir. Özyürek, Begde, Yavuz ve Özkan (2016) öğrencilerle yaptıkları çalışmada uzaktan eğitimde mekân sınırlamamasının olmadığını iş ve eğitim hayatını birlikte yürütmeye imkân vermesinin önemli bir tercih sebebi olduğunu belirtmişlerdir. Çakır ve Arslan (2020) tarafından yapılan uzaktan eğitim öğrencilerinin tutumlarını inceledikleri çalışmalarında uzaktan eğitimin avantajlarından mekân ve zaman kısıtlamasının olmamasına dair görüşlere ulaşılmıştır. Esnek ve rahat ortamda ders işlemek öğrenciler tarafından belirtilen uzaktan eğitim avantajı olarak belirlenmiştir. Yolcu (2020)’nun yaptığı çalışma bulgularımızı destekler niteliktedir. Öğrencilerin rahat bir ortamda dersleri takip edebilmesi avantaj olarak görülmüştür. Uzaktan eğitim sürecinde kaydedilen derslerin sonra tekrar izlenmesi öğrenciler tarafından büyük bir avantaj olarak görülmüştür. Yine Yolcu (2020) tarafından ifade edilen dersleri tekrar izleme olanağının olması konusu öğrenciler tarafından da avantaj olarak belirtilmiştir. Uzaktan eğitimin fırsat eşitliği sağlaması avantaj olarak değerlendirilmiştir. Tabata ve Johnsrud (2008) yaptıkları çalışmada yüz yüze eğitimlere katılamayan öğrenciler için ulaşılabilir olan uzaktan eğitim sayesinde daha çok insanın eğitim aldığını belirtmişlerdir. Yıldız (2004), yaptığı çalışmada; “gençler, özürülüler, çalıştığı için okula gidemeyenler, coğrafi nedenlerden dolayı okula gidemeyenler, çeşitli konularda kendini geliştirmek isteyenler gibi herkes uzaktan eğitimden faydalanabilecek...” şeklinde ifade etmiştir. Kovid-19 sürecinden sonra daha çok önem kazanan uzaktan eğitimin olağanüstü durumlarda eğitime devam etme imkânı sağlaması da öğrenciler tarafından avantaj olarak görülmüştür. Öğrenciler; teknolojik araçlarla bilgi öğrenmenin ilgi çekici olması, bilgiye erişimin daha hızlı olması, sınavların çevrimiçi şeklinde olması ve insanların sosyalleşmesine katkı sağlamasının avantajlarına dikkat çekmişlerdir.

Araştırmanın ikinci sorusu doğrultusunda öğrencilerle uzaktan eğitimin dezavantajları ile ilgili inceleme yapılmıştır. KUZEM’de eğitim gören öğrenciler uzaktan eğitimin dezavantajları olduğundan söz etmişlerdir. En çok belirtilen dezavantaj internet alt yapı sorunudur. Aktaş ve diğerleri (2020) internet erişimi uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorun olduğunu ve ders anında internetin yavaşlamasının ya da kopmasının eğitimi kötü etkilediğini belirtmişlerdir. Uzaktan eğitimde sürekli ekran başında durdukları için dikkat dağınıklığı yaşadıklarını belirten öğrenciler bu durumdan dolayı derslere aktif katılamamanın olduğunu dezavantaj olarak belirtmişlerdir. Alanyazında Keskin ve Özer (2020), yaptıkları çalışmada uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin ekran karşısında uzun süre kalmalarının derse katılma motivasyonunu olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir. İletişim kopukluğu ve asosyallik öğrenciler tarafından dezavantaj olarak belirtilmiştir. Sun & Rueda (2012) çalışmalarında uzaktan eğitimde etkileşim ve sosyal etkinliklerin eksikliği asosyalliğe yol açtığını belirtmiştir. Teknolojik aletlere erişim ve çevresel faktörlerin eşit olmaması öğrenciler tarafından belirtilen bir diğer dezavantajdır. Alvarez (2020) öğrenciler arasındaki ekonomik gelir farklılıklarının uzaktan eğitim sürecinde fırsat eşitliğinin sağlanamamasına sebep olduğunu ifade etmektedir. Öğrencilerin belirttiği bir diğer dezavantaj uygulamalı derslerde uzaktan eğitimin yetersiz kalmasıdır. Alanyazın incelendiğinde öğrencilerin, uzaktan eğitimi tek başına yeterli bulmadığı, yüz yüze ve uzaktan eğitimin bir arada yürütülmesi gerektiğine dair sonuçlara ulaşılmıştır (Kavak, 2021). Koloğlu, Kantar & Doğan (2016)’ın yaptıkları çalışmada uzaktan eğitimin yanında yüz yüze eğitimin de yapılması gerektiğini ifade etmiştir ve bu sonuç çalışmamızı destekler niteliktedir. Teknolojik alet kullanımlarındaki yetersizlik ve sürekli ekran başında olmanın sağlık sorunlarına yol açtığı öğrenciler tarafından uzaktan eğitimin diğer dezavantajları olarak belirtilmiştir. Elçiçek (2020) çalışması bu bulgularımızı destekler niteliktedir. Uzun süre ekrana maruz kalmanın birtakım bedensel sağlık sorunlarına yol açtığını ifade etmiştir. Ayrıca Halter (2006) araştırma bulguları çalışma grubunun uzaktan eğitime yönelik algıları, alt boyutlarından kendi imkânlarına yönelik edindiğimiz bulgularla örtüşür niteliktedir sonuçları ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın üçüncü sorusu uzaktan eğitimde kullanılan iletişim araçları ve bu araçlara ulaşmada sorun olup olmadığıdır. Öğrenciler uzaktan eğitimde iletişim aracı olarak telefon kullanıldığını belirtmişlerdir. Can (2020) yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin uzaktan eğitimde en çok telefon kullanarak derslere katıldığını belirtmiştir. Öğrenciler bir diğer iletişim aracı olarak bilgisayar ve tableti belirtmişlerdir. Sorunun alt problemi olan “bu iletişim

araçlarına her öğretmen ve öğrenci kolaylıkla ulaşabiliyor mu?” sorusuna ise “evet” cevabını vermişlerdir. Her öğretmen ve öğrencinin bir teknolojik alete sahip olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmanın dördüncü sorusu doğrultusunda uzaktan eğitimle ders kazanımlarının aktarılıp aktarılmadığına dair öğrencilere yönelik inceleme yapılmıştır. KUZEM eğitimlerine katılan öğrencilerin çoğu ders kazanımlarının uzaktan eğitim yoluyla aktarıldığına dair “ne evet ne hayır” cevabını vermişlerdir. Derslerin teorik kısmında kazanım sağladığını; fakat uygulama boyutunda tam anlamıyla kazanıma sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Koloğlu, Kantar & Doğan (2016)’ın yaptıkları çalışmada uzaktan eğitimin yanında yüz yüze eğitimin de yapılarak öğrenmenin daha etkin hale getirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bir kısım öğrenci ders kazanımlarını edindiklerini, bir kısım öğrenci ise uzaktan eğitim yoluyla ders kazanımlarını edinemediklerini belirtmişlerdir.

Araştırmanın öğrencilere yönelik son sorusu doğrultusunda uzaktan eğitimde yaşanan sıkıntılara yönelik önerilerinin neler olduğuna dair inceleme yapılmıştır. Öğrenciler internet alt yapısının çözümü için çalışmaların yapılması gerektiğini önermişlerdir. Ayrıca eğitim veren öğretmenlerin uzaktan eğitim ve materyal hazırlama konusunda kendilerini geliştirmeleri gerektiği konusunda öneride bulunmuşlardır. “Çevrimiçi eğitimlerin etkililiğini artırmak adına öğretmenleri bu eğitimlerden önce bir kurs/hizmet içi eğitime tabi tutmak verimliliği artırmaktadır” (Mohammed Moawad ve K Corkett, 2021). “Öğretim programının sistematik olarak tasarlanması ve öğretim tekniklerinin kullanılması konularında öğretmene beceriler kazandırmak gerekir” (Alpar, Batdal ve Avcı, 2007). Bu sonuçlar çalışmamızı destekler niteliktedir. Uzaktan eğitim ve teknolojiye yönelik ders materyallerinin geliştirilmesi de öğrenciler tarafından öneri olarak belirtilmiştir. Uzaktan eğitim yazılımları ve materyalleri geliştirilerek teknolojik materyaller kullanılması gerektiği söylenebilir. Alanyazında benzer sonuçların olduğu çalışmalar mevcuttur (Burke ve Dempsey, 2020; Basilaia ve Kvavadze, 2020; Roy, 2020;). Teknolojik araçlardaki eksikliklerin giderilmesine yönelik, ders içi iletişim kurulurken sorulan sorulara daha hızlı nasıl dönüt verileceği konusunda çalışmalar yapılması öğrencilerin belirttiği diğer önerilerdir. İnternetsiz kullanılacak materyallerin tasarlanması, sınıf mevcutlarının azaltılması, ders sürelerinin uzatılması, derse katılım yapılan ortamın uygunluk içermesi öğrenciler tarafından önerilmiştir.

5.3. Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen veriler göz önünde bulundurularak şu öneriler sunulmaktadır.

1. Yaygın eğitim kurumlarından olan meslek edindirme kursları daha geniş kitlelere hitap edebilmek amacıyla uzaktan eğitimle açtıkları kurs ve branş sayılarını arttırabilirler.

2. Sınırlılıkları ortadan kaldırmak adına uzaktan eğitime daha uygun dersleri belirleyip o alanda çalışmalar yaparak (ders programları ve materyalleri hazırlamak) kurslar planlanabilir.

3. Uzaktan eğitimde görev alan öğretmenlere yönelik Bilgi İşlem Teknolojilerini (BİT) etkin kullanabilme ve Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı konusunda eğitimler planlanabilir.

4. Uzaktan eğitime katılmak isteyen öğrencilere uzaktan eğitimde kullanılacak teknolojik aletler ve eğitim programları hakkında tanıtım ve uygulama oturumları düzenlenerek öğrencilerin derste aktif olmaları sağlanabilir.

5. Katılımların artması adına uzaktan yaygın eğitim faaliyetleri ve eğitimlerin kullanım alanlarına dair bilgilendirmeler yapılabilir.

6. Eğitimin verimliliğini artırmak için teknolojik alt yapı desteği güçlendirilebilir.

7. Öğretmen seçiminde dinamik ve anlatım yönünden dersin aktif bir şekilde geçmesini sağlayacak öğretmen seçimleri yapılabilir.

8. Eğitimlere katılmak isteyen ama teknolojik donanımı yetersiz olan öğrenci ve öğretmenlere malzeme tedariki sağlanabilir.

9. İnterneti olmayan/sınırlı olan katılımcılara kaydedilen dersler, harici depolama araçları vasıtasıyla iletilebilir.

10. Uzaktan yaygın eğitim konusunda daha derin nicel ve nitel araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Adak, M. M. (2021). Covid-19 pandemi döneminde uygulanan uzaktan eğitim sürecinde bilişim teknolojileri öğretmenlerinin deneyimlerinin incelenmesi. Yayımlanmamış *Yüksek Lisans Tezi*, Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Isparta.
- Adanır, Y., Pepeler, E., & Özbek, R. (2018). Uzaktan eğitim ile verilen ingilizce dersine yönelik öğrenci görüşleri: Muş Alparslan Üniversitesi örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 421–429.
- Akdemir, A. B., Kılıç, A. (2020). Yükseköğretim öğrencilerinin uzaktan eğitim uygulamalarına bakışı. *Milli Eğitim* 49(1). 685-712.
- Akdemir, Ö. (2011). Yükseköğretimimizde uzaktan eğitim, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(2), 69–71.
- Akgün, F., & Özgür, H. (2014). *Böte ve uzaktan eğitim öğrencilerinin bilgisayar ve internet kullanımına ilişkin etik dışı davranışlarda bulunma ve maruz kalma durumları*. Edirne: 9. Uluslararası Balkan Eğitim ve Bilim Kongresi.
- Aktay, Y. (2002). Eğitimde küresel imkanlar küreselleşen dünyada eğitimde fırsat eşitliği ve özgülleşim fırsatları üzerine. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2(1), 7-22.
- Aktaş, Ö., Büyüktaş, B., Gülle, M. ve Yıldız, M. (2020). Covid-19 virüsünden kaynaklanan izolasyon günlerinde spor bilimleri öğrencilerinin uzaktan eğitime karşı tutumları. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1),1-9.
- Akyürek, M. İ. (2020). Uzaktan eğitim: Bir alan yazın taraması, *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*,4(1),1-9.
- Akyürek, T. (2018). *Kadim şehrin hüneri KOMEK*. Konya: Güler Ofset.
- Akyüz, Y. (2020). *Türk Eğitim Tarihi M.Ö. 1000 – M.S. 2020*. Ankara: Pegem Akademi.
- Alkan, C., Doğan H. & Sezgin, S.İ. (1998). *Mesleki ve teknik eğitimin esasları*. 4. Bs.İstanbul: Alkim Yayınları
- Alpar, D., Batdal, G. ve Avcı, Y. (2007). Öğrenci merkezli eğitimde eğitim teknolojileri uygulamaları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi* 7(1). 19-31.
- Alvarez Jr, A. V. (2020). The phenomenon of learning at a distance through emergency remote teaching amidst the pandemic crisis. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 144-153.
- Arabacı, S. Kardaş, F. (2022). Öğretmenlerin uzaktan eğitim algısı. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi* 41, 166-174.
- Arat, T., Bakan, Ö. (2011). Uzaktan eğitim uygulamaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi* 14(1). 363 – 374.
- Astam Canbaz, E. (2019). Konya Büyükşehir Belediyesi Komek ve Asem Bünyesinde

- Rekreasyonel Hizmet Sunan Spor Salonlarında Algılanan Hizmet Kalitesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Rekreasyon Anabilim Dalı.
- Aşkan, T., & Usta, E. (2022). Pandemi sürecinde bilişim teknolojileri öğretmenlerinin uzaktan eğitimin işleyişi ile ilgili görüşleri. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 15-28. <https://dx.doi.org/10.30855/gjes.2022.08.01.002>
- Aydoğan, Ş. Y. (2021, Ocak). *Yerel yönetimlerin eğitim uygulamalarının Çankaya Belediyesi özelinde değerlendirilmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ayçiçek, K. (2012) Belediyelerin yaygın eğitim çalışmalarına bir örnek olarak Şişli Belediyesi. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Bilim Dalı.
- Bacanak, A., Karamustafaoğlu, O. & Köse, S. (2003). Yeni bir bakış: Eğitimde teknoloji okuryazarlığı. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2(14). 191-196.
- Balaman, F. & Hanbay Tiryaki, S. (2021). Corona virüs (Covid-19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 10(1).
- Balkan, D. ve Yardımcıoğlu, F. (2017). Meslek edindirme kurslarının etkinliği: SAMEK örneği. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi* 5, 63-87.
- Basilaia, G. ve Kvavadze, D. (2020). Transition to online education in schools during a SARS-Cov-2 coronavirus (Covid-19) pandemic in georgia. *Pedagogical Research*, 5(4).
- Bergdahl, N., & Nouri, J. (2020). *Covid-19 and crisis-prompted distance education in sweden*. Technology, Knowledge and Learning.
- Birhan, H. (2021). Uzaktan Eğitim Aracılığıyla Gerçekleştirilen Fen Bilimleri Dersinin Etkililiğine İlişkin Öğretmen, Öğrenci, Veli Ve Yönetici Görüşleri, Yayımlanmamış *Yüksek Lisans Tezi*, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı, Antalya.
- Birkök, M. C. (2004). Uzaktan eğitimin sosyolojik kavramlarla analizi. *Journal of Human Sciences*, 1(1).
- Bolliger, D. U. & Wasilik, O. (2009). Factors influencing faculty satisfaction with online teaching and learning in higher education. *Distance Education*, 30(1), 103-116.
- Burke, J. & Dempsey, M. (2020). *Covid-19 practice in primaryschools in ireland report*. Ireland: National University of Ireland Maynooth.
- Cabı, E. & Ersoy, H. (2017). Yükseköğretimde uzaktan eğitim uygulamalarının incelenmesi: Türkiye örneği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(3), 419-429.
- Cilliers, E. J. (2017). The challenge of teaching generation Z. *PEOPLE: International Journal of Social Sciences*, 3(1), 188-198.

- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırma Dergisi*, 6(12), 11-53.
- Canpolat, U., Yıldırım, Y. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin covid-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi* 7(1), 74-109.
- Çakır, R., Arslan, F. (2020). Uzaktan eğitim öğrencilerinin eş zamanlı sanal sınıf ortamlarını kullanım niyetleri ile uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 8(15), 114-133.
- Çoban, E. (2021). Coğrafya Öğretmenlerine Göre Uzaktan Eğitim Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Demetriadis, S. & Pombortsis, A. (2007). E-lectures for flexible learning: a study on their learning efficiency. *Educational Technology & Society*, 10, 147–157.
- Demirel, Ö. (2009). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (Ed.). (2010). *Eğitimde yeni yönelimler*. Ankara: Pegem Akademi. 271-288.
- Demirel, Ö., Kaya, Z. (2011). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Deperlioğlu, Ö., Yıldırım, R. (2009). Mesleki eğitimin uzaktan eğitim ile desteklenmesi ve örnek uygulama. *AKÜ Fen Bilimleri Dergisi* 1, 61-70.
- Doug, V. (2002). Distance learning: Promises, problems, and possibilities. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 5(3), 1-11.
- Dolmacı, M., Dolmacı, A. (2020). Eş zamanlı uzaktan eğitimle yabancı dil öğretiminde öğretim elemanlarının görüşleri: Bir covid-19 örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(2), 202-228.
- Eby (2013). *Uzaktan eğitim ortamlarının tasarımı: Yazılım mühendisliği yaşam döngüsü yaklaşımı*. Kültür Ajans.
- Elçiçek, M. (2022). Uzaktan eğitim engelleri: Bir meta-sentez çalışması. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 5(1). 35-45.
- Eren, A. (2020). Sokak lezzetleri girişimcilerinin formal ve informal eğitim düzeylerinin belirlenmesine yönelik nitel bir çalışma: İzmir örneği. *Yüksek Lisans Tezi*. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı.
- Erfidan, A. (2019). derslerin uzaktan eğitim yoluyla verilmesiyle ilgili öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri: Balıkesir üniversitesi örneği. *Yüksek Lisans Tezi*. Balıkesir Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı.
- Erşen, Z. B., ve Yumak, Y. (2021). matematik öğretmeni adaylarının covid-19 pandemisi sürecindeki uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik görüşleri. *Cumhuriyet Uluslararası*

Eğitim Dergisi, 10(4), 1449-1470.

Ertürk, S. (1979). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Yelkenetepe Yayınları.

Eser, A. (2007). Belediyelerin mesleki yaygın eğitimdeki rolü: İsmek örneği. *Yüksek Lisans Tezi*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı Çalışma Ekonomisi Bilim Dalı.

Fırat, M. (2016). 21. yüzyılda uzaktan öğretimde paradigma değişimi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 6(2), 142.

Fidan, N. (2012). *Okulda öğrenme ve öğretme*. Ankara: Pegem Akademi 3,4.

Foley, G. (2004). *Dimensions of adult learning, adult education and training in a global era*. London: Open University Press.

Genç, S. Z., Engin, G., Yardım, T. (2020). Pandemi (covid-19) sürecindeki uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin lisansüstü öğrenci görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi* 41. 134-158.

Gül, Z. (2022). Konya meslek edindirme kursları ve uzaktan eğitim nedir? *Prences Kadın Dergisi* 20, 20-24.

Halter, E. (2006). From tun tzu to xbox: war and video games Thunder's. *Mouth Press*.

Halter, J.M., Kleiner, C. & Hess, R.F. (2006). The experience of nursing students in an online doctoral program in nursing : A phenomenological study. *International Journal of Nursing Studies*, 43, 99-105.

Holmberg, B. (2008). *The evolution, principles and practices of distance education*. Oldenburg: BIS-Verlag der Carl von Ossietzky Universität Oldenburg.

Ilic, Ul. (2020). Yükseköğretimde uzaktan eğitim sürecinde eski-yeni bir bölüm: BÖTE. In *Araştırma Makalesi Western Anatolia Journal of Educational Sciences* 11(2). 395-409.

İnci Kuzu, Ç. (2020). Covid-19 Pandemisi sürecinde uygulanan ilkökul uzaktan eğitim programı (EBA tv) ile ilgili veli görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 505-527.

İŞKUR (2023). Mesleki Eğitim Kursları. Erişim: 14 Haziran 2023. <https://www.iskur.gov.tr/is-aran/aktif-iscucu-programlari/mesleki-egitim-kurslari/>

İşman, A. (2008). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem Akademi.

İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem Akademi.

Karataş, S. (2005). Deneyim eşitliğine dayalı internet temelli ve yüz yüze öğrenme sistemlerinin öğrenci başarısı ve doyumunu açısından karşılaştırılması. *Doktora Tezi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Teknolojisi Doktora Programı.

- Kant, I. (2007). *Eğitim üzerine, ruhun eğitimi, ahlaki eğitim, pratik eğitim, ev*. İstanbul: Say Yayınları.
- Kavak, S. Ü. (2021). Ortaokul renislerinin fen bilimleri öğrenme çıktılarının uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitim bakımından incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Kars: Kafkas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Eğitim Anabilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem Akademi.
- Keegan, D. (1986). *The foundations of distance education*. London: Croom Helm.
- Keskin, M., & zer Kaya, D. (2020). Covid-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitime yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi. *İzmir Katip elebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 59-67
- Kızıлтаş, Y. Çetinkaya zdemir, E. (2021). Sınıf ğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(80), 1896-1914.
- Kilit, B., & Güner, P. (2021). Matematik derslerinde web tabanlı uzaktan eğitime ilişkin matematik ğretmenlerinin görüşleri. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 85-102.
- Knowles, M. S., Swanson, R. A. ve Holton, E. F. (2015). *Yetişkin eğitimi*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Ko, S., & Rossen, S. (2010). *Teaching online: A practical guide (3rd Ed.)*. Boston, MA: Houghton Mifflin
- Koloğlu, T. F., Kantar, M. & Doğan, M. (2016). Öğretim elemanlarının uzaktan eğitimde hazırbulunuşluklarının nemi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 52-70.
- KOMEK. (2023). *KOMEK Hakkında*. Erişim: 15 Haziran 2023. <https://www.komek.org.tr/page.php?PageID=2&SubPageID=30&lng=tr>
- Konya Büyükşehir Belediyesi (2012). KOMEK. *KOMEK Aile, Yaşam ve El Sanatları Dergisi*, 1(1), 8-10.
- Konya Büyükşehir Belediyesi (2023). *KOMEK'te yaz dönemi kayıtları başladı*. Erişim: 14 Haziran 2023. <https://www.konya.bel.tr/haber/komekte-yaz-donemi-kayitlari-basladi>
- Kurnaz, A., Kaynar, H., şentürk Barışık, C., Doğrukök, B. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim* 49, 293-322.
- Mark, R. B., Sibley, S. D. ve Arbaugh, J. B. (2005). A structural equation model of predictors for effective online learning. *Journal of Management Education*, 29(4), 531-563.
- Mutlu, Z. (2019). Meslek edindirme kurslarının belediye imajına katkısı: Konya büyükşehir belediyesi komek rneği. *Yüksek Lisans Tezi*. Selçuk Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bilim Dalı.

- MEB (2018). Hayat boyu öğrenme yönetmeliği. Erişim: 13 Haziran 2023. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/04/20180411-13.htm>
- Mohammed Moawad, W. & Corkett, J. (2021). Prospective science teachers' level of self-efficacy for teaching science online and its relationship to their perceptions of education technology courses. *Sohag Universit Faculty of Education Journal of Education* 2(82), 91-121.
- Moore, M., Michael, G. & Kearsley, G. (1996). *Distance education: A system view*. USA: Wadsworth Publishing Company.
- Moore, M. & Kearsley, G. (2005). *Distance education: A system view*. Canada: Wadsworth.
- Odabaş, H. (2003). İnternet tabanlı uzaktan eğitim ve bilgi ve belge yönetimi bölümleri. *E-prints in Library and Information Science* 17(1). 363-374
- Olgun, Ş. (2021). FETEMM kapsamında yaygın eğitimde robotik kodlama dersi alan fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin görüşlerine ilişkin durum çalışması. *Yüksek Lisans Tezi*. Necmettin Erbakan Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bilim Dalı.
- Orakcıoğlu, E. (2019). Türkiye’de uzaktan eğitim temalı 2013-2018 yılları arasında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Yükseklisans Tezi*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı.
- Özer, N., Kır, Ş. (2018). Halk eğitim merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin yetişkin eğitiminde uzaktan eğitimin uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırma Dergisi* 4(4), 69-86.
- Özgöl, M., Sarıkaya, İ., Öztürk, M. (2017). Students' and teaching staff's assessments regarding distance education applications in formal education. *Journal of Higher Education and Science* 7(2). 294-304.
- Özyürek, A., Begde, Z., Yavuz, N. F., ve Özkan, İ. (2016). Uzaktan eğitim uygulamasının öğrenci bakış açısına göre değerlendirilmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 595-605.
- Reimers, F., Schleicher, A., J. Ve Tuominen, S. (2020). Supporting the Continuation of Teaching and Learning During the COVID-19 Pandemic. Retrieved 13 June 2023 from. <https://www.oecd.org/education/Supporting-the-continuation-of-teaching-and-learning-during-the-COVID-19-pandemic.pdf>
- Roy, D. (2020). Trying to Home School Because of Coronavirus? Here are 5 Tips to Help Your Childlearn. Retrieved 15 June 2023 from. <https://theconversation.com/trying-to-homeschool-because-of-coronavirus-here-are-5-tips-to-help-your-child-learn-133773>
- Sariabdullahoğlu, A. ve Ersoy, A. F. (2008). Uzaktan Eğitim. *Karınca Kooperatif Postası*, 73(860), 26-35.
- Simonson, M. (2001). Distance education and online instruction: Profession or field?. *The*

Quarterly Review of Distance Education, 2(4), 301-302.

Sönmez, V. (2005). *Program geliştirmede öğretmen elkitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Sun, J. C. Y., & Rueda, R. (2012). Situational interest, computer self-efficacy and self-regulation: Their impact on student engagement in distance education. *British Journal of Educational Technology*, 43(2), 191-204.

Şahin, M., Aytaç, T. (2019). *Eğitime giriş*. Ankara: Pegem Akademi.

Şen, Ö., Kızılcıoğlu, G. (2020). Determining the views of university students and academics on distance education during the covid-19 pandemic. *International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry* 4(3), 239-252.

Şeren, N., Tut, E., & Kesten, A. (2020). Korona virüs sürecinde uzaktan eğitim: Temel eğitim bölümü öğretim elemanlarının görüşleri. *Turkish Studies-Educational Sciences, Volume 15*(Volume 15 Issue 6), 4507–4524.

Şükür, C. (2012). Yerel yönetimlerin eğitim faaliyetlerinin ekonomiye katkısı: Kocaeli büyükşehir belediyesi; KO-MEK örneği. *Yüksek Lisans Tezi*. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tabata, L. N. ve Johnsrud, L. K. (2008). The impact of faculty attitudes toward technology, distance education, and innovation. *Research in Higher Education*, 49(7), 625-646.

Taşkın, G., Aksoy, G. (2021).Uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 52, 622-647.

Taşpınar, M. (2014). Mesleki eğitimde uzaktan eğitim ve toplumsal algı. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* 3(4), 1-7.

TDK (Türk Dil Kurumu) Sözlüğü (2012). Erişim 26 Ocak 2023. <http://tdkterim.gov.tr/bts/>

Usta, E. (2007). Harmanlanmış öğrenme ve çevrimiçi öğrenme ortamlarının akademik başarı ve doyuma etkisi. *Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Teknolojisi Anabilim Dalı.

Usta, E. (2015). *Program Geliştirme*. İstanbul: Seçenek Yayınları.

Uşun, S. (2006). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Ünal, İ. S.-Ü. Ö.-F. T. (2020). Uzaktan eğitim bünyesindeki Türkçe dersinin uygulanmasına yönelik öğretmen görüşleri. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 15(4), 2943–2959.

Ünsal, H. (2012). Harmanlanmış öğrenmenin başarı ve motivasyona etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(1), 1-27.

Ünsal, S. (2015). Sosyalleşmede değişen roller: Kitle iletişim araçları ve informal eğitimin artan önemi. *Kesit Akademi Dergisi* 2, 59-72.

Yeşilkaya, İ. (2023). *KUZEM bilgilendirme sunumu*.

- Yıldırım, K. (2020). İstisnai bir uzaktan eğitim-öğretim deneyiminin öğrettikleri. *Journal of Critical Reviews in Educational Sciences* 1(1), 7-15.
- Yıldırım, M. (1996). *Yaygın eğitim ve Halk eğitim merkezlerindeki uygulamaları*. Ankara: MEB Çıracılık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü.
- Yıldız (2004). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Konya: Atlas Kitapevi.
- Yılmaz, Ö., Özkan, B. (2014). Uzaktan eğitim BÖTE öğrencilerin uzaktan eğitim ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11-1(21), 85-94.
- Yılmaz Ozelçi, S. (2021). Teacher candidates experience of distance education: A case of Ereğli. *International Online Journal of Education and Teaching (IOJET)*, 8(1). 178-192.
- Yolcu, H. H. (2020). Koronavirüs (covid-19) pandemi sürecinde sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim deneyimleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 237-250.
- Yorgancı, S. (2013). Web tabanlı uzaktan eğitim yönteminin öğrencilerin matematik başarılarına etkileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), 1401-1420.
- Yücel, A. S. (2006). E-learning approach in teacher training. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 7(4), 123-131.

EK-1

Sayın Öğretmenler,

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalında yüksek lisans yapmaktayım. Bu araştırma sizlerin Uzaktan Eğitime karşı görüşlerinizi belirlemek amacıyla yapılmış olup yüksek lisans tezimin konusudur. Bu çalışmada vereceğiniz yanıtların doğru veya yanlış cevabı bulunmamaktadır. Bu nedenle içinizden geldiği şekilde yanıt vermeniz yeterlidir. Katkınız için teşekkür ederim.

Emet Şahin

Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Karşı Görüşleri

Ad-Soyad:

Cinsiyet: ( ) Kadın ( ) Erkek

Kıdem Yılı: ( ) 1-5 Yıl ( ) 6-10 Yıl ( ) 11-15 Yıl ( ) 15-20 Yıl

1.Uzaktan Eğitim konusundaki düşünceleriniz nelerdir? Yüz yüze eğitim ile karşılaştırdığınızda uzaktan eğitimin ne gibi avantajları bulunmaktadır? Bu konuda düşünceleriniz nelerdir?

2.Uzaktan Eğitim sürecinde karşılaştığınız problemler nelerdir? Bu problemler çoğunlukla ne kaynaklıdır (öğretmen kaynaklı, öğrenci kaynaklı, teknolojiye ulaşım konusunda yaşanan sorunlar veya uzaktan eğitimde kullanılan teknoloji ve yöntemlerin yetersizliği, vb.)? Bu olumsuz yönleri ortadan kaldırmak için neler yapılabilir?

3.Uzaktan Eğitim sürecinde hangi iletişim araçlarını kullanıyorsunuz? Bu teknoloji ve araçlara her öğretmen ve öğrenci tarafından kolaylıkla ulaşılabilir mi?

4. Ders kazanımlarını uzaktan eğitim ile öğrencilere kazandırabiliyor musunuz? “Evet” ise neden böyle düşündüğünüzü açıklayınız. “Hayır” ise neden böyle düşündüğünüzü açıklayınız.

5. Uzaktan Eğitim sürecinde karşılaştığınız problemlere (öğretmen kaynaklı, öğrenci kaynaklı, teknolojiye ulaşım konusunda yaşanan sorunlar veya uzaktan eğitimde kullanılan teknoloji ve yöntemlerin yetersizliği vb.) ilişkin önerileriniz nelerdir?

EK-2

Sevgili Öğrenciler,

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalında yüksek lisans yapmaktayım. Bu araştırma sizlerin Uzaktan Eğitime karşı görüşlerinizi belirlemek amacıyla yapılmış olup yüksek lisans tezimin konusudur. Bu çalışmada vereceğiniz yanıtların doğru veya yanlış cevabı bulunmamaktadır. Bu nedenle içinizden geldiği şekilde yanıt vermeniz yeterlidir. Katkınız için teşekkür ederim.

Emet Şahin

Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Karşı Görüşleri

Ad-Soyad:

Cinsiyet: ( ) Kadın ( ) Erkek

1. Uzaktan Eğitim konusundaki düşünceleriniz nelerdir? Yüz yüze eğitim ile karşılaştırdığınızda uzaktan eğitimin ne gibi avantajları bulunmaktadır? Bu konuda düşünceleriniz nelerdir?

2. Uzaktan Eğitim sürecinde karşılaştığınız problemler nelerdir? Bu problemler çoğunlukla ne kaynaklıdır (öğretmen kaynaklı, öğrenci kaynaklı, teknolojiye ulaşım konusunda yaşanan sorunlar veya uzaktan eğitimde kullanılan teknoloji ve yöntemlerin yetersizliği vb.) ? Bu olumsuz yönleri ortadan kaldırmak için neler yapılabilir?

3. Uzaktan Eğitim sürecinde hangi iletişim araçlarını kullanıyorsunuz? Bu teknoloji ve araçlara her öğretmen ve öğrenci tarafından kolaylıkla ulaşılabilir mi?

4. Ders kazanımlarını uzaktan eğitim ile kazanabiliyor musunuz? “Evet” ise neden böyle düşündüğünüzü açıklayınız. “Hayır” ise neden böyle düşündüğünüzü açıklayınız.

5. Uzaktan Eğitim sürecinde karşılaştığınız problemlere (öğretmen kaynaklı, öğrenci kaynaklı, teknolojiye ulaşım konusunda yaşanan sorunlar veya uzaktan eğitimde kullanılan teknoloji ve yöntemlerin yetersizliği vb.) ilişkin önerileriniz nelerdir?